

Summit

અધ્યાત્મ

વર્ષ : ૨૦

ઓક્ટોબર-૧૯૯૯

અંક : ૧

* એ કળા અધ્યાત્મ જ શીખવી શકે *

જીવનનું સાર્થક્ય, જીવનમાં જે શાંતિની અભીપ્સા આપણે રાખીએ છીએ તે શાંતિની અભીપ્સા કેવલ ભોગથી પૂરી થઈ શકે તેમ નથી. વિજ્ઞાન આપણને બધું જ આપી શકે, સુખોપભોગનાં સાધનો નિર્માણ કરી શકે, સુખોપભોગનાં સાધનો પૂરા પાડી શકે, બધું જ આપી શકે. પરંતુ એ સાધનોનો સદુપયોગ કેવી રીતે કરવો એ સદ્બુદ્ધિ વિજ્ઞાન આપી શકતું નથી. સાથે મળીને કેવી રીતે જીવવું, સાથે મળીને જીવીને સમાજને કેવી રીતે બેઠો કરવો, રાષ્ટ્રનું નિર્માણ કેવી રીતે કરવું, પોતાની જાતનું સમર્પણ રાષ્ટ્રને ચરણે કેવી રીતે કરવું, જનતા-જનાર્દનની અંદર પરમાત્માના પવિત્રતમ પ્રકાશને પેખીને જનતાજનાર્દનને ઉપયોગી થવાને માટેનું વ્રત કેવી રીતે લેવું અને સંસારના પદાર્થોની અંદર વચ્ચે રહેતાં રહેતાં પણ સંસારના પદાર્થોથી અનાસક્ત બનવું, સત્તાની સ્પર્ધામાં ન પડવું, ધનની વિપ્સા, સત્તાની મોહિની, પદ અને પ્રતિષ્ઠાનો, અધિકારનો જે એક પ્રકારનો નશો છે તે નશામાંથી મુક્ત રહેવું અને તે છતાં પણ આદર્શ માનવની પેઠે સમાજને બેઠો કરવાને માટે સેવાકાર્યો કરતા રહેવા આ જે ટેકનીક છે, આ જે જ્ઞાન છે, કળા છે એ સાયન્સ શીખવી શકતું નથી. એ કળા તો સ્પીરીચ્યુઆલીટી જ શીખવી શકે. અધ્યાત્મ શીખવી શકે.

યોગેશ્વરજી

અધ્યાત્મ

આધ્યાત્મિક વિકાસની નવી જ ક્ષિતિજ ખોલતું ગુજરાતી માસિક છૂટક નકલ ૪-૦૦ વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂ. ૨૫-૦૦ વિદેશમાં રૂ. ૩૦૦-૦૦ (વિમાનથી)

- સંસ્થાપક પ. પૂ. યોગેશ્વરજી સર્વમંગલ ચેરિટીબલ ટ્રસ્ટ (રજી. અમદાવાદ).
- તંત્રી-સંપાદક શ્રી નારાયણ હ. જાની.
- સહસંપાદકો શ્રી નાનુરામ દુધરેજીયા, શ્રી મહિભાઈ સી. શાહ.
- પ્રકાશન અને પ્રામિસ્થાન 'અધ્યાત્મ' પ્લોટ નં. ૧૬૮૮ બી. સરદારનગર, ભાવનગર-૧
- તંત્રી, મુદ્રક અને પ્રકાશક નારાયણ હ. જાની. ફોન ૫૬૫૮૧૧
- મુદ્રણસ્થાન રાધેશ્યામ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, ૫૩/૫૪ સી ૧, બોરડીગેટ, ભાવનગર-૧.

લેખકોને નિમંત્રણ

- અધ્યાત્મમાં લેખો, ભજનો કે ગીતો મોકલાવવા લેખકોને નિમંત્રણ છે. અધ્યાત્મની ભાવનાને અનુરૂપ જ લેખો સ્વીકારવામાં આવશે.
- લખાણ કાગળની એક બાજુ ને સારા મોટા અક્ષરે લખેલું હોવું જરૂરી છે. બીજાં સામયિકોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ લેખોની નકલો ન મોકલાવવા વિનંતી છે.

'અધ્યાત્મ' અંગે સૂચનો

- ગ્રાહકોને ગ્રાહક નંબર સરનામા સાથે લખવામાં આવે છે તે નોંધી લેવો.
- 'અધ્યાત્મ' જો આપને ગમ્યું હોય તો આપના પરિચિત વર્ગમાં તેના ગ્રાહકો વધે તેવું આપ કરતાં રહેશો.
- 'અધ્યાત્મ' દર માસની ૧૭ તારીખે પ્રસિદ્ધ થશે. કોઈ કારણે એકાદ અઠવાડિયા સુધી અંક ન મળે તો સ્થાનિક ટપાલ કચેરીમાં તપાસ કર્યા પછી અત્રે જણાવવું. સિલિકમાં હશે તો જરૂર મોકલી આપશે.
- પત્રવ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર લખવાથી વધુ સરળતા રહેશે.
- 'અધ્યાત્મ' અંગે કોઈ સૂચનો કરવાના હોય તો નિઃસંકોચ કરવા અનુરોધ છે.
- દર મહિનાની તા. ૧૫ સુધીમાં જે ગ્રાહકોનાં નામ અત્રે મળી જશે, તેમને તા. ૧૭ મી એ અંક રવાના કરવામાં આવશે.

અનુક્રમણિકા

શ્રીયોગેશ્વર કથામૃત	મા સર્વેશ્વરી	૩
પૂ. શ્રી માનો મહિમા સમજાએ	ડો. હિમાંથુ પાઠક	૧૦
શ્રી સર્વેશ્વરીતીર્થનો પાંચમો પાટોત્સવ	તંત્રી	૧૪
દેહાતીત દશાનું દર્શન	ભગવાનભાઈ ભક્ત	૧૧
For me A Wonderful Shibir	Mahendra	૧૮
મારે માટે એક અદ્ભુત શિબિર	મહેન્દ્ર	૧૯
AN INTRODUCTION	Adarsh Gopal	૨૦
પૂ. યોગેશ્વરજીનો પરિચય	આદર્શ ગોપાલ	૨૫
સ્મિતવદના શ્રી મા સર્વેશ્વરી	શેખર	૨૯
મારું શિબિરમાં જોડાવું-પૂ. માનો ચમત્કાર	ગોવિંદભાઈ	૩૩
કેલગેરી શિબિર-જીંદગીની પાઠશાળા	અંશુબેન	૩૭
પ્રકાશ દર્શનનું રહસ્ય	પરમાર્થી	૪૦
શિબિરમાં સાધકોએ પૂર્ણ કરેલા પારાયણોની નોંધ	—	૪૭
કેલગેરીની દિવ્યશિબિર-મારી દૃષ્ટિએ	ગુલાબબેન મેમ્ફીસ	૪૮
શિબિરમાં શું જોયું?	હેમંત	૫૪
એક સંદેશ	આદર્શ ગોપાલ	૫૬
પ્રેરક પ્રસંગો	જિજ્ઞાસા કનેયાલાલ	૫૮
સરિતા તટે 'મા' સર્વેશ્વરી	શકુંતલાબેન	૬૧

ઓક્ટોબર : ૧૯૯૯

૩

અધ્યાત્મ

વરદ હસ્ત પ્રભુ તમારો, સદાય રહેજો જીવન સહારો

—મા સર્વેશ્વરી

વર્ષ : ૨૧

ઓક્ટોબર-૧૯૯૯

અંક : ૧

શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત

મા સર્વેશ્વરી

તા. ૨૦-૭-૮૧, સોમવાર, આષાઢ વદ ત્રીજ, ૨૦૩૭,

સ્થળ : વડોદરા.

આજે પૂ. શ્રી અયોધ્યાકાંડના શ્લોકોનું ભાષાંતર કરી અયોધ્યાકાંડની શરૂઆત કરે છે. નિયમિત મંત્રજપ, લેખન ચાલ્યા જ કરે છે. કોઈવાર પણ આળસ, થાક, કંટાળો નહીં અને લેખન-કાર્ય કરવા બેસે એટલે બધા અનુવાદ થનારી પંક્તિઓ સહજ રીતે લખાયા જ કરે. કેવી ઈશ્વરીય કૃપા!

થોડો આરામ કરી દાઢી વગેરે કરે છે. પૂ. શ્રી એક વિદેશની બ્લેડથી છ વાર દાઢી કરે છે. કોઈપણ વસ્તુને છેવટસુધી ઉપ-યોગમાં લેવી એ પૂ. શ્રીના સ્વભાવમાં જ વણાઈ ગયેલી વાત છે. નિયમિતતા, સ્વચ્છતા, કરકસર બધી જ બાબતોમાં પૂ. શ્રીનો

વ્યવહાર આદર્શ હોય છે. બરાબર સાડા અગિયારે દ્વાર ખુલી જાય છે.

ભોજન આજે અંદરના ઓરડામાં લેવાનું બને છે. બહારના ખંડમાં માંખીનો ઉપદ્રવ હોય છે જેથી પાટલા આજે અંદર મૂકવામાં આવે છે. ભોજન લઈ લીધું ત્યાં માલીશવાળાં બેન આવે છે. સર્વેશ્વરી માલીશ કરાવે છે.

પૂ. શ્રી પાસે મુલાકાતીઓ આવીને બેઠા છે. પૂ. શ્રીએ માલીશની વાત કરી. એમાંથી વાત નીકળી ને પોતાને એકવાર ઓચિંતો દુઃખાવો થયેલો તેની પણ વાત કરી. તે વ્યાયામથી દૂર થયેલો.

શિબિરની વાત નીકળી. પૂ. શ્રીએ કહ્યું : સાત દિવસ જીવનના મહત્ત્વના દિવસો બની જાય છે. સાત દિવસમાં શરીરનો સંચયમ પળાય, ગાદલા પર સૂવાનું નહીં. જેવું પીરસાય તેવું ખાવાનું, વહેલાં ઊઠવાનું, જપ, ધ્યાન અને મોડી રાતે ભજન થાય. આમ સાત દિવસના જીવનમાં પુણ્યનો સંચય થાય.

શ્રી મૂળશંકર જાની પણ આજે આવ્યા છે. તેઓ ખૂબ પ્રેમી ને સેવાભાવી છે, પૂ. શ્રી એમને ત્યાં બે વાર ઉતર્યા હતા. તેમનો વડોદરામાં પૂ. શ્રી જ્યારે જ્યારે આવે ત્યારે પોતાને ઘેર લઈ જવાનો ને ઉતરવાનો, છેવટે સત્સંગ રાખવાનો આગ્રહ હોય છે. એમને પૂ. શ્રીએ આગળથી આજે કહ્યું : આપને ત્યાં આ ગુરુવારે સાંજની મુલાકાતનો કાર્યક્રમ રાખીશું.

શ્રી મૂળશંકરભાઈ : હા, સારું આપને જ્યારે ફરવે ત્યારે રાખી શકો છો.

સર્વેશ્વરી : (કિલેન્ડરમાં જોઈને હસતાં હસતાં કહ્યું) સારું,

મૂળશંકરભાઈ, ગુરુવારે જ પંચક પણ ઉતરે છે. એટલે અમે આવીશું. તેમાં પણ વાંધો ન આવે.

પૂ. શ્રી : પંચક, હા. પાંચ ક ઉતરી જાય છે. 'ક' એટલે કામ, ક એટલે ક્રોધ, ક એટલે કટુતા, ક એટલે કામના (લૌકિક વાસના = કામના એટલે) અને પાંચમો ક એટલે ક્લેશ.

આ પંચક ઉતરે એટલે જીવનમાં આનંદ જ આનંદ. આ પાંચ 'ક' કાઢવા જ સત્સંગ છે ને. પંચકનું મૂળ પ્રયોજન મન ને જીવનમાંથી આ બધા ઉતરી જાય તે છે. (સામાન્ય રીતે કેલેન્ડરમાં પંચક બેસે ને પંચક ઉતરે એવું ઘણી ઘણી જગ્યાએ લખ્યું હોય છે. સર્વેશ્વરીએ રમૂજ કરતાં પંચકની વાત કાઢી તો પૂ. શ્રીએ તેનો ખૂબ સુંદર અર્થ કરી બતાવ્યો—સૌને એથી ખૂબ આનંદ થયો.)

સમય થતાં સૌએ વિદાય લીધી, પૂ. શ્રીએ આવેલી પ્યાલો વાંચી, આજે ગુરુપૂર્ણિમાનિમિત્તે સાત જેટલી ટપાલો આવી હતી. થોડો આરામ કરી લેખનકાર્ય પૂ. શ્રીએ શરૂ કર્યું. છ વાગ્યે લેખનકાર્ય પૂર્ણ કરી, થોડા આંટા મારીને જપ પ્રાર્થના કર્યાં. સર્વેશ્વરીએ ર થી ૩૩ સુધી પત્રોના જવાબો લખાવ્યા, પછી થોડું લેખનકાર્ય કર્યું.

સમય થતાં પૂ. શ્રી બહારના ઓરડામાં આવીને બેસે છે. શ્રી જીતુભાઈ સાથે થોડી વાતો કર્યા બાદ સૌને ઉપર આવવાની સૂચના મળે છે, જેથી આખોયે ઓરડો ભરાઈ જાય છે. સૌ પ્રણામ કરીને બેસે છે. એટલે પૂ. શ્રીએ ત્રીજા અધ્યાયનો પાઠ કરવાની સૂચના આપી. સૌ પાઠ કરે છે.

પાઠ કર્યા પછી પૂ. શ્રીએ આજે શ્રી દોલતભાઈ નાયકને બોલવાનું કહ્યું (શ્રી દોલતભાઈ નાયક ફર્ટિલાઈઝર નગરમાં નોકરી

કરે છે. તેઓ શ્રી રંગઅવધૂતની ૧૩ મી નિર્વાણનિધિએ ગુરુ-લીલામૃતનું પારાયણ કરવા હરિદ્વાર ગયા હતા. જેથી ત્યાં જઈને શું કર્યું, ત્યાં કેવી રીતે ગયા વગેરે વાતો કરવા માટે પૂ. શ્રી કહે છે.)

શ્રી દોલતભાઈએ પોતાનો વાર્તાલાપ ખૂબ સરસ રીતે ટૂંકાણ-માં આપ્યો. વાર્તાલાપ પૂરો થયા પછી પૂ. શ્રીએ કહ્યું:

લંડનમાં પણ એક રંગઅવધૂતનું કેન્દ્ર છે. ન્યુયોર્કમાં પણ છે. બધે કેન્દ્રો છે, પણ હૃદયમાં કેન્દ્ર કરો. હૃદયમાં જ પધરામણી કરો, રંગ અવધૂત મહારાજ ક્યાંયે ગયા નથી. ભક્તોનું મરણ થતું ન ગણાય. સંતોનું મરણ થતું જ નથી. તેમની તો શક્તિ કામ કરતી જ હોય છે. ભક્તોની શ્રદ્ધ ઘણીવાર ડગી જતી હોય છે. ત્યારે તે ભક્તનું મરણ ગણાય.

અમે પણ નારેશ્વર ગયા હતા. શ્રી રંગઅવધૂતના નિર્વાણના વરસે જ મને ખબર પડી કે તેમને મળવાની ભાવના હતી, તો બે રીતે મળી શકાય—સૂક્ષ્મરૂપે ને સ્થૂળ શરીરે. પણ એટલે હું નારેશ્વર ગયો. અમે ભોજન પણ ત્યાં લીધું. શ્રી મોદી સાથે અમે બેઠા અને થોડીવાર બાદ મોદીએ શ્રી રંગ અવધૂતની એક નવી જ શાલ કબાટમાંથી કાઢીને મને ઓઢાડી. તે શાલ મેં હજીયે સ્મૃતિરૂપે સાચવી રાખી છે.

એવી છે એમની પ્રતાપી શક્તિ, આજે પણ તે શક્તિ કામ કરે છે—શ્રદ્ધભક્તિ જોઈએ.

હવે પ્રશ્નો કોઈને પૂછવા હોય તો પૂછો. પૂ. શ્રીના આ શબ્દો સાંભળી એક બેને લેખિત પ્રશ્નો કાગળ પૂ. શ્રીને પહોંચાડયો.

પ્રશ્ન : આખી જીંદગી પ્રભુનું નામ ન લે પણ અંતકાળે પ્રભુનું નામ લે, તો તેની સદ્ગતિ થાય?

પૂ. શ્રી : જે આખી જીંદગી જ પ્રભુનું નામ ન લે, તેને માટે અંતકાળે નામ લેવું ધારો તેટલું સહેલું નથી. અંતકાળે યાંત્રિક રીતે પણ નામ લેવાયું હોય તોપણ જીવનમાં જે કર્મો થયાં તેનાં ફળ તો મળે જ. કુકર્મોનાં ફળો તો મળે જ. પણ અંતકાળે જ નામસ્મરણ કરવાની ઈચ્છા શા માટે રાખો છો? અત્યારથી જ નામ લેવા માંડો ને, ને કુકર્મ ન થાય તેની કાળજી, તેવો સંકલ્પ, તેવો જ પ્રયત્ન કરો.

પ્રશ્ન : સદ્ગતિ એટલે શું?

પૂ. શ્રી : સત્ = પરમાત્મા એટલે સદ્ગતિ = પરમાત્મા તરફની ગતિ. સત્યમાં પ્રવેશ. સર્વકાળે પ્રભુનું સ્મરણ કરો. કદાચ અંતકાળે ભળતું જ યાદ આવશે. એટલે સર્વકાળે પ્રભુસ્મરણ જ કર્યો કરો.

પ્રશ્ન : કોઈ નવરાત્રિ વ્રત કરે અને તેને દશમે દિવસે કોઈક ભોજન કરાવે તો ભોજન કરનારને નવરાત્રીનું ફળ મળી જાય?

પૂ. શ્રી : વ્રતનું ફળ અલગ ને ભોજનનું ફળ અલગ. બંનેનાં રજીસ્ટરો જુદાં જુદાં હોય. નવરાત્રીના વ્રતનું ફળ, વ્રત કરનારને જ મળે ને ભોજન કરાવનારને ભોજન કરાવ્યાનું ફળ મળે, પણ તમે અજાણતામાં કોઈ એક તપસ્વી કે કોઈ ભૂખ્યાને જમાડો તોપણ તે સત્કર્મ જ થશે.

આ નવરાત્રીના વ્રત કરનારને ભોજન કરાવવા પાછળ એ વાત હશે કે એ નિમિત્તે માણસ થોડો ઉદાર થઈ ભોજન નો કરાવે.

પણ ભોજન કરાવનારને જ જો નવરાત્રીવ્રતનું ફળ પણ મળી જાય, તો પેલો બિચારો તપ કરી કરીને થાકે ને ફળ બધું

પેલાને મળે, તો વ્રત કરનાર તો દેવાળીયો જ રહે. વ્રત કરે અને અંતે કોઈને ત્યાં જમે. ત્યાગી હોય તો એણે છેવટે કોઈકને ત્યાં તો જમવું જ પડે, તો ફળ બીજા જ લઈ જાય, તેવું નથી.

એટલે વ્રત કરનારને વ્રતનું ફળ, ભોજન કરાવનારને ભોજનનું ફળ મળે.

પ્રશ્ન : જન્માક્ષરમાં ગ્રહ મંગળ હોય તો શુભકાર્યોમાં ગ્રહ ન હોય ?

પૂ. શ્રી : જોશીઓએ કલમ રાખી છે ગ્રહશાંતિની પણ એના કરતાં મંગલકર્તા પ્રભુનું જ નામ લો ને, મંગલકાર્ય કરો એટલે ગ્રહ પણ મંગલ બની જાય.

“જાનકીનાથ સહાય કરે, તબ કૌન બિગાડ શકે ?”

પ્રશ્ન : હનુમાનજીને બેનો હાથ પાછળ રાખીને જ પ્રણામ કરી શકે એ વાત યોગ્ય છે ?

પૂ. શ્રી : હનુમાનજીનો કે એમના સેક્રેટરીનો કાગળ તમારા પર એવો આવ્યો છે? હોય તો મને બતાવો. આ બધા તુક્કા છે. હનુમાનજી જ માતા સીતાને અને સુરસાને પ્રણામ કરે છે. હનુમાનજી આ રીતે નમસ્કાર કરો એવું નથી કહેતા. તો નમસ્કાર ન કરો. તોપણ કશું કહેતા નથી.

દરેકે નમસ્કાર પોતાને માટે કરવાના હોય છે. નમ્રતા, આદર બતાવવા નમસ્કાર થાય, જેને નમસ્કાર કરવામાં આવે છે તેને કંઈ સારું કે ખોટું લાગતું જ નથી. નમસ્કાર કરનારને મનપર અસર થાય છે. ગુરુ, સંત, મંદિર, પૂજ્યપુરુષો, માતાપિતાને નમસ્કાર કરો. જેથી માનસિક રીતે, શારીરિક રીતે, આત્મિક રીતે ફાયદો જ થાય છે. નુકસાન કશું થતું જ નથી.

એટલે નમસ્કાર કરો. જ્યાંસુધી તમારા પર હનુમાનજીનો પત્ર ન આવે ત્યાંસુધી તો કરો જ.

બીજા ઘણા પ્રશ્નો પૂછયા, પૂ. શ્રીએ સુંદર રીતે તે પ્રશ્નોની છણાવટ કરી. ત્યાર પછી ભજન કે સ્તુતિ બોલવાની સૂચના પૂ. શ્રીએ સર્વેશ્વરી તરફ જોઈને કરી. સર્વેશ્વરીએ ગુરુની લાંબી સ્તુતિ ગાઈ સંભળાવી. શ્રોતાઓને તેના છએક કાગળો વહેંચવામાં આવ્યા. જેથી તેઓએ પણ તે સ્તુતિમાં પોતાનો સૂર પૂરાવ્યો.

સ્તુતિ ગવાયા પછી દશ મિનિટ પૂ. શ્રીએ સૌને ધ્યાનમાં બેસવાની સૂચના કરી. સૌ શાંતિથી બેઠા. ધ્યાનનો કાર્યક્રમ પૂર્ણ કરી સૌએ પૂ. શ્રીને તથા સર્વેશ્વરીને પ્રણામ કરી પ્રસાદ લઈ વિદાય લીધી.

પૂ. શ્રીએ સૌની વિદાય પછી સ્નાન કરી લીધું. આજે સાંજના ભોજનમાં કણકી ને દૂધ પૂ. શ્રીએ લીધાં.

ભોજન બાદ એક બેનનો સાધનાત્મક મુંઝવણનો એક પત્ર સોફાપર બેસીને વાંચી લીધો. વળી શ્રી જીનુભાઈ સાથે થોડી વિદેશયાત્રાની ને આવતીકાલના ભોજનની વાતો કરી. ત્યાર પછી પૂ. શ્રીએ સર્વેશ્વરીની નોંધપોથીનું તા. ૧૬-૭-૮૧ નું નોંધકાર્ય સુધારવાની દૃષ્ટિએ વાંચવા માંડ્યું.

નોંધપોથીનું કાર્ય પલંગ પર બેસીને કર્યું. સર્વેશ્વરીને એ નોંધકાર્યમાં અગત્યની સૂચનાઓ આપી. શાંતિથી સારા અક્ષરે, ઉતાવળ કર્યા વિના લેખનકાર્ય કરવાની સૂચના આપી. ઘડિયાળમાં અગિયાર વાગી ગયા છે. હવે પૂ. શ્રી એ કાર્ય પૂર્ણ કરશે ને આરામ કરશે એવું લાગે છે. અથવા થોડું ધ્યાનમાં બેસે એવી પણ શક્યતા છે. હરિ: ૐ (ક્રમશઃ)

પૂ. શ્રી માનો મહિમા સમજીએ

(ટકે શેર ભાજી ટકે શેર ખાજી?) ડો. હિમાંથુ પાઠક, સુરત.

પરદેશથી એક મિત્રનો ફોન આવ્યો. એમણે એક વાક્ય કહ્યું અને હું જરા વિચારમાં પડી ગયો. એ વિચારોને પ્રમાણિકતાથી વ્યક્ત કરું છું.

મારા એ મિત્રએ કહ્યું કે, “ભારતમાંથી પૂજ્ય માનાં યજમાન પર વારંવાર એવા ફોન આવે છે કે પૂજ્ય મા અમને કેમ ફોન કરતાં નથી? પૂજ્ય માએ આ ભાઈને તો ફોન કર્યો હતો અને પૂજ્ય માએ તે બેનને તો આટલી બધી વાતો કરી.”

એવી પણ માહિતી મળી કે ભારતમાંથી ફોન કરનાર ભાઈ-બેનોને અહીંના સમય અને પરદેશના સમયનો તફાવત બરાબર ખબર ન હોવાથી ઘણીવાર જે તે યજમાને ત્યાંની મધરાતે પણ ફોન પર આ વાક્ય સાંભળવું પડે છે.

આપણે આ જ પ્રશ્ન કદી આપણા દેશના વડાપ્રધાનને કર્યો છે કે આપણે જેમને મત આપીને સંસદસભ્ય બનાવ્યા, તે સંસદ સભ્યને કર્યો છે કે? અથવા આપણે આપણા મેનેજર-બોસ-શેઠને કદી કહ્યું છે ખરું કે સાહેબ, તમે મને કેમ કદી ફોન કરીને તબિયતની ખબરઅંતર પૂછતા નથી?

તો શું આપણે આપણા પૂજ્ય માની કિંમત દેશના વડાપ્રધાન, સંસદ સભ્ય, શેઠ, મેનેજર-બોસ કરતાં પણ ઓછી તો નથી આંકીને!

હમણાં થોડા મહિનાઓ પર L & Tનામની multina-

tional Companyના ટોચના અધિકારીઓને મારે stress management શીખવવાનું થયું. અમારા એ વર્ગો ૮-૯ મહિના લાંબા ચાલ્યા. પરિણામે એમની જીંદગી નજીકથી જોવા મળી. આ કંપનીના જનરલ મેનેજરને તમે કામ કરતા જુઓ તો ખબર પડે કે એ માણસને પોતાની પત્નીને પણ ફોન કરવાનો સમય હોતો નથી.

સદનસીબે પૂજ્ય માની દિનચર્યા કેટલી Busy (સખત) હોય છે તે જોવાનું મને મળ્યું, જ્યારે પૂજ્ય મા માસમાનામના સૂરતની નજીકના ગામમાં હતાં. અને એથી વિશેષ તો હરદ્વારમાં મેં પૂજ્ય માને જોયાં. પેલા L & Tના જનરલ મેનેજર કરતાં પણ વધારે વ્યસ્ત. મને તો એવું પણ લાગતું કે અમે પણ પૂજ્ય માનો સમય બગાડી તો નથી રહ્યા ને!

હું પૂજ્ય મા પાસે આવતા દર્શનાર્થીઓના પૂજ્ય મા સાથેના સંવાદ સાંભળું છું ત્યારે એવું લાગ્યા વગર રહેતું નથી કે આ માણસે પૂજ્ય માને શું માની લીધાં છે?

શું આપણે પૂજ્ય માને પરદેશની ભૂમિ પર ફરવા ગયેલા નવરા માણસની યાદીમાં તો ગણતરી નથી કરીને!

હમણાં મેં એક Counselling કર્યું. ૪૮ વર્ષનો અપરિણીત લાગણીશીલ માણસ મને મળવા આવ્યો. Depressed દર્દી બનીને. એમના ડીપ્રેશનનું કારણ એમના ગુરુ નીકળ્યા. આ ભાઈ પાસે માહિતી આવી કે ગુરુએ લગ્ન કર્યાં છે. એમણે ગુરુને પૂછ્યું તો ગુરુએ ના પાડી.

એમણે પુરાવા રજૂ કર્યા તો ગુરુએ એકરાર કર્યો અને આ ભાઈ વર્ષોની શ્રદ્ધા ખોઈ બેઠા, એટલું જ નહિ ડીપ્રેશનના દર્દી બની ગયા.

થોડા દિવસ પહેલાં એક બેન મને મળવા આવ્યાં. ભારતના સુપ્રસિદ્ધ મહાત્માએ (તમને નામ કહું તો તમે માનવા પણ તૈયાર ન થાઓ) પદરામણીમાં એ જ કુટુંબની યુવાન દીકરી સાથે હોશિયારીથી ગેરવર્તન કર્યું. દુઃખની વાત એ છે કે એ કુટુંબ હજી એમને ભગવાન માને છે.

ત્યારે આપણાં પૂજ્ય મા ક્યાં? ક્યાં રાજ ભોજ અને ક્યાં ગાંગુ તેવી! મહાધિ પતંજલિએ ઈશ્વરની જે વ્યાખ્યા આપી છે તે વ્યાખ્યામાં પૂજ્ય માનું વ્યક્તિત્વ બરાબર બંધબેસતું આવે છે. તમે જ વિચાર કરો કે જે કોઈ માણસ અમેરીકા સ્થિત પૂજ્ય માનાં યજમાન શ્રી ભગવાનજીભાઈ ભક્ત જેવા કરોડપતિ માણસ પાસે જઈને ૧૧/- રૂપિયા દાન માંગે તો શ્રી ભગવાનજીભાઈ શું વિચારે? કેવું હાસ્યાસ્પદ લાગે! પૂજ્ય મા જેવી એકવીસમી સદીની મહાન વિભૂતિ પાસે એક જ્ઞેનની અપેક્ષા પણ એવી જ હાસ્યાસ્પદ વાત મને તો લાગે છે.

હું તો સામાન્ય માણસ તરીકે એવું પણ વિચારું કે પૂજ્ય મા ટેલિજ્ઞેનનું બિલ ડોલરમાં ભરે છે. મારે શા માટે પૂજ્ય મા માટે ભારરૂપ બનવું જોઈએ, શક્ય હોય તો પૂજ્ય માનો બોજ ઓછો કરવાનો પ્રશંસનીય પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

હા, આપણે પૂજ્ય માના જ્ઞેનની અપેક્ષા રાખી શકીએ પણ જે એ ઈચ્છા ફળીભૂત ના થાય તો ફરિયાદનો સૂર પ્રેમી હૃદય-માંથી કદી ઊઠતો નથી.

શું આપણે રામાયણનો એ પાવન પ્રસંગ ભૂલી ગયા જ્યાં રામ કરતાં રામનામ વધારે બળવાન સાબિત થયું! પૂજ્ય માનું એ અભય વચન છે કે દીકરાઓ, જ્યારે તમે મુશ્કેલીમાં મૂકાઓ ત્યારે

ફક્ત તમારી જાતને એટલું કહેવું કે તમારી સાથે તમારી મા છે.

આપણને આનાથી વધારે ઠોસ પૂરાવો શું જોઈએ! જાણે હાથ થઈ ગઈ. એવો પણ વિચાર આવે છે કે પૂજ્ય મા છૂટી જાય, પણ એમનું નામ છૂટવું ન જોઈએ.

આ લખું છું તે જ દિવસે ભારતના મહાન ક્રિકેટર સુનીલ ગવાસ્કરે પોતાની કોલમમાં લખ્યું છે કે સચીન તેંડુલકર ભારતનું ગૌરવ છે અને એ ક્રિકેટનાં રત્નને દશ વર્ષ સુધી સાચવી લો કોઈ પણ ભોગે.

પૂજ્ય મા તો ભારતરત્ન છે, મહારત્ન. કોહીનૂર હીરાથી વધુ કિંમતી અને અમૂલ્ય.

મનમાં થોડા ભય સાથે ચિંતાનો એ સૂર છેડું છું કે આપણા આવા વર્તનથી હજી તો પૂજ્ય માએ ફક્ત વાણી જ બંધ કરી છે. ક્યાંક નજરો પણ કાયમને માટે બંધ ના કરી દે. જે નજરોએ મારા જેવા હજારો છોકરાઓની નબળી મનોવૃત્તિને એક પણ શબ્દ બોલ્યા વગર બાળી નાંખી છે. પૂજ્ય માની મૌનવાણીની ભાષા તો કદાચ એમની આંખોથી વાંચી શકાય, પણ એમની બંધ આંખોની ભાષા તો કદાચ ઈન્દ્ર પણ ન વાંચી શકે.

પૂજ્ય માના મૂલ્યનું ટકે શેર ભાજી ટકે શેર ખાડા જેવું તો નથી થયું ને!

* શરીરના શણગાર ભલે સોનું અને ચાંદી હોય, આત્માના અલંકાર તો સદ્ગુણ અને સાદાઈ છે.

* પ્રતિપળ ઘટે તે આયુષ્ય, પ્રતિપળ વધે તે તૃષ્ણા.

શ્રી સર્વેશ્વરીતીર્થનો પાંચમો પાટોત્સવ

તંત્રી

પ. પૂ. શ્રી યોગેશ્વર પ્રભુ તથા પ. પૂ. શ્રી મા સર્વેશ્વરી માની અસીમ કૃપાથી મા સર્વેશ્વરી તીર્થનો પાંચમો પાટોત્સવ તથા પૂ. મા સર્વેશ્વરીના ૫૭ મા પ્રાકટ્ય પર્વ નિમિત્તે શ્રી મા સર્વેશ્વરી તીર્થદ્વારા સત્સંગ ઉત્સવનું આયોજન શનિવાર તા. ૧૩-૧૧-૮૮ ના રોજ કરવામાં આવેલ છે. તો આ પ્રસંગે આપ સૌને સહ-કુટુંબ, મિત્રમંડળ સહિત પધારવા ભાવભર્યું આમંત્રણ છે.

કાર્યક્રમ : પૂ. શ્રી મા સર્વેશ્વરી માની પ્રેરણાથી સવારના ૯ થી ૧ સુધી કાર્યક્રમ છે.

કાર્યક્રમ સ્થળ : મા સર્વેશ્વરી તીર્થ, “મા આશીર્વાદ”, એમ-૩૨, નીલકંઠ પાર્ક, દેવપરા શાળા નં.-૬૩ ની પાછળ, નીલકંઠ સીનેમા પાસે, રાજકોટ-૨. ફોન : ૩૬૧૫૭૫, ૩૭૭૮૨૧.

ઉતારાનું સ્થળ : સત્ય વિજય પટેલ આઈસ્ક્રીમ, ભક્તિનગર સ્ટેશન રોડ, ગોંડલ રોડ કોર્નર, પટેલ બીલ્ડીંગ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૨. ફોન : ૩૬૨૩૮૮.

નિમંત્રક : “મા સર્વેશ્વરી તીર્થ”.

બહારગામથી આવનાર ભાઈ-બહેનો માટે શુક્રવાર તા. ૧૨-૧૧-૮૮ ના સાંજની ઉતારાની વ્યવસ્થા ઉપરના સ્થળે છે. તથા ભોજનની વ્યવસ્થા કાર્યક્રમના સ્થળે છે. ભોજન બાદ શુક્રવારે રાત્રે ૯-૦૦ થી ૧૦-૩૦ સત્સંગ, ધૂન, ભજન છે. તા. ૧૩-૧૧-૮૮ ના રોજ બપોરના સૌના માટે મહાપ્રસાદની વ્યવસ્થા કરેલ છે. તો સૌને પ્રેમથી પધારવા માવાળા પરિવારનું ભાવભર્યું નિમંત્રણ છે. □

ઓક્ટોબર : ૧૯૯૯

૧૫

દેહાતીત દશાનું દર્શન

ભાગ્યવાન (ભગવાનજીભાઈ ભક્ત)

અહીં શિબિરમાં એક દિવસ હું પૂ. શ્રી મા સરોજબેન, તથા કંચનબેન સાથે નદી કિનારે જઈએ છીએ. ત્યાં પૂ. શ્રી માએ મને એમના ફેટા પાડવાની સુંદર તક આપી.

ઘણા બધા ફેટાઓ પાડયા. બાદ પૂ. શ્રી મા ઊઘાડા પગે નદી કિનારે પથ્થરોવાળી ધરતી પર ચાલે છે. અહીં આવેલા સર્વે સાધક ભાઈબેનો તો જાણે છે કે સારા માણસોને પણ જ્યાં ચાલવાની તકલીફ પડે અને થોડી પણ ગફલત હોય તો પગ મચકોડાઈ જાય, ક્યાં તો નીચે પડી જવાય એવા નાના મોટા પથ્થરોથી ભરેલો નદી કિનારો છે. નાની રેતી કે થોડા કાંકરાવાળા સાઈડ-વોક જેવા રસ્તા પર પણ ચાલવામાં પૂ. શ્રી માને તકલીફ પડે છે, જ્યારે આ તો મોટા મોટા પથ્થરોવાળો, ક્યાંયે, જરાયે સરખી જગ્યા ન હોય અને કોઈ કોઈ જગ્યાએ તો પથ્થરો લીલથી છવાયેલા હોય અને પગ મૂકીએ તો તે પથ્થરો હાલતા પણ હોય, એવી નદી કિનારાની જગ્યાએ પૂ. શ્રી મા ૧૦ થી ૧૫ મિનિટ ચાલે છે! એક જગ્યાએ તો પાણીનું થોડું વહેણ હતું ત્યાં પણ પૂ. શ્રી મા અમારો થોડો સહારો લઈને તે જગ્યા પણ ચાલીને પસાર કરે છે. અને ત્યાંથી ચાલતાં ચાલતાં જ પોતાના ઉતારા પર આવે છે. એકાદ કલાક બાદ મારે કામ માટે પૂ. શ્રી માના રૂમમાં જવાનું થયું તો પૂ. શ્રી મા સૂતાં હતાં. એમના મુખારવિદ પર અસહ્ય થાક અને વેદના હોય એવું લાગતું હતું. કંઈક કહેવું હોય તો પૂ. શ્રી

મા બેઠાં થઈને લખીને આપણને જણાવે. પરંતુ આજે પૂ. શ્રીમાએ સૂતાં સૂતાં જ લખીને જણાવ્યું કે નદી કિનારે ચાલ્યા તેની આ પ્રસાદી છે. એટલે કે એમને જે થાક કે વેદના છે તે પણ પૂ. શ્રી મા પ્રસાદી જ ગણે છે!

તે સમયની પૂ. શ્રી માની સ્થિતિ જોતાં લાગે કે પૂ. શ્રી મા હવે એકાદ બે દિવસ ઊઠી પણ ના શકે અને હવે આરામ જ કરવો પડશે. પૂ. શ્રી માને આરામ મળે એટલે વધુ ના રોકાતાં હું પ્રણામ કરીને બહાર નીકળી ગયો. અડધા કલાક પછી બીજી બેઠક શરૂ થવાની હતી એટલે હું મારા રૂમમાં ગયો. સમય થતાં હું પ્રાર્થના ખંડમાં આવું છું તો મારા આશ્ચર્યની વચ્ચે પૂ. શ્રી મા મારા આવતાં પહેલાં જ પોતાની બેઠક પર બિરાજમાન હતાં અને સાધકોના લેખોનું વાંચન કરતાં હતાં! હું તો એમને પ્રાર્થના ખંડમાં બેઠક પર બિરાજેલાં જોઈને છક્ક જ થઈ ગયો! વર્ષોથી અમો પૂ. શ્રી મા સાથે યાત્રા કરીએ છીએ અને ઘણી જ નજદીકથી એમની દિનચર્યા જોઈ છે. હંમેશની જેમ આજે પણ હું માનતો હતો કે પૂ. શ્રી માને એકાદ બે દિવસ આરામ કરવો પડશે. તે મારી ધારણા ખોડી પડી. એકાદ બે દિવસ તો દૂર રહ્યા, એકાદ બે કલાક પણ આરામ નથી કરવો પડ્યો! ૧૫, ૨૦ મિનિટમાં તો પોતાની બેઠક પર પ્રસન્ન વદને લેખોનું વાંચન કરતાં હતાં. આ ઘટના પરથી આપણે શું માનીશું?

અમે શ્રીમદ્ રાજચંદ્રના પદમાં વાંચતા કે—

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત,
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, વંદન હો અગણિત.

પરંતુ પૂ. માએ મને દર્શન કરાવ્યું કે જોઈ લો, આ કેવી દેહાતીત અવસ્થા છે. તમે દશરથાચલની યાત્રા વિડીઓમાં જોઈ, પણ એવી જ આ યાત્રા નથી શું?

એમનામાં કેવી અદ્ભુત દિવ્ય શક્તિ છે તેનું દર્શન જ જીવને ધન્ય કરાવનારું છે.

તમારા દુઃખ અને વ્યથાની વાતો તમે તમારી આસપાસના માણસોને કરો છો પરંતુ તમે કદી તમારામાં જ રહેલા પરમાત્માના પ્રકાશ સમાન—તમારા આત્માને તે કરી છે? તેની મદદ કદી માંગી છે? ન માગી હોય તો પ્રભુની મદદ માગો. તમે જોશો કે તેનું કેવું અદ્ભુત પરિણામ આવે છે.

યોગેશ્વરજી

દીપક સી. મહેતા
કૃષ્ણગા ફિલ્મ્સ એન્ડ સ્ટુડીઓ

૧, શ્યામ એપાર્ટમેન્ટ કાકડીઆ કોમ્પ્લેક્સ પાસે,
ઘોડદોડ રોડ, સુરત-૧.

For me A Wonderful Shibir

Mahendra

Jal Krupalu Maa,

Thank you for asking me to write. Due to limited schooling, I am limited to what I can put on paper. The Shibir has been so wonderful, I did not want it to end. We are going home tomorrow and it is going to be very lonely. I have done everything on my own not knowing it was you who was giving me strength.

1. Maa Bless to me work with you.
2. Maa, you have asked me to write, and I write.
3. Maa, you have asked me to pray, and I try.
4. Maa, you gave me a mantra, bless me to perfect it.
5. Maa, you have given me Niyams. Bless me that I carry them out.
6. Maa, Bless me to respect your Niyams.
7. Maa, Bless me to follow you and not the world.
8. Maa, Bless Me to find Love and Peace.
9. Maa, you have started melting ('ego') in my mind. Now all I have to do is to say 'Maa, Prabhu'.
10. Maa, Thank you, help me find myself.

મારે માટે એક અદ્ભુત શિબિર

[આગળના લેખનો અનુવાદ]

મહેન્દ્ર

જય કૃપાલુ મા,

મારું ભણતર ઓછું છે એથી હું ઝૂંડું લખી શકતો નથી. આ શિબિર મારે માટે અદ્ભુત રહી—હું તેને અહીં જ સમાપ્ત કરી દેવા માગતો નથી. કાલે અમે આપથી વિખૂટા પડી ઘરે જઈશું ત્યારે ખૂબ એકલું લાગશે. અહીં મેં જે રોજ કર્યું તે મેં મારી તાકાતથી કર્યું એમ મને લાગતું, પરંતુ હું જાણતો ન હતો કે તે પાછળ આપની જ શક્તિ કામ કરી રહી હતી. તેથી હે મા પ્રાર્થુ છું.

૧. હે મા, આપનું કામ કરી શકું તેવા આશીર્વાદ ધરો.
૨. હે મા, આપે મને લખવા આજ્ઞા કરી છે, તો હું લખી શકું.
૩. હે મા, આપે મને પ્રાર્થના કરવા ને તેમનો અનુભવ કરવા જણાવ્યું છે.
૪. હે મા, આપે મને મંત્રદીક્ષા આપી છે તો હું તેનું પૂરેપૂરું પાલન કરી શકું.
૫. હે મા, આપે મને નિયમો આપ્યા છે, તો તેના પાલનની શક્તિ આપજો.
૬. હે મા, આપે આપેલ નિયમને આદરથી જોઈ.
૭. હે મા, હું આપને જ, નહિ કે જગતને, અનુસરું.
૮. હે મા, મને પ્રેમ અને શાન્તિ પ્રાપ્ત થાય તેવો આશીર્વાદ ધરો.
૯. હે મા આપે મારા અહંને ઓગાળવા માંડ્યું છે એટલે હવે મારે 'મા પ્રભુ'નું સ્મરણ કરવાનું જ રહે છે.
૧૦. હે મા, હું મારી જાતને ઓળખી લઉં. તે માટે સહાય કરજો.

AN INTRODUCTION

Adarsh Gopal

I have had the good fortune of being in Maa's Sharan for the past two years now. I did not have the opportunity of seeing Yogeshwarji or to be honest, of hearing about him till I came in Maa's Sharan.

For two years I have been hearing about Prabhu and yet nothing seemed to click. So when I went to India I bought Ramkrishna Kathamrut and read it. I was awestruck by Thakur's life. Still nothing about Prabhu.

Last year at Guru Purnima we were all on a Cruise preparing to fast for Guru Purnima Pujya Maa asked us to choose a Niyam or discipline for the day. I told Bhawanjibhai that I would chant Pujya Maa's Bavani for I did not know Prabhu. Of course, this was totally acceptable.

Now at this 'Shibir'—Spiritual Retreat, we have been watching different discourses given by Yogeshwarji. I am also hearing a lot about

his pious life. The more I see these videos, the more I am learning about Prabhu. In fact, I feel quite unfortunate at not having met him or ever having his Darshan.

His simplicity of attire and manner is quite impressive. His knowledge of the Shastras, Purnas, Upnishads is in depth. It is quite interesting to see how he takes a topic and discusses it with clarity, explaining every point in detail and with great simplicity. To make it interesting he adds humorous anecdotes in each episode. He also makes it very real and close to our own life experience.

He explains the shastras and their philosophy in such simple terms and as pertaining to our life that if we were to really listen carefully we would understand the true meaning of life. The living the Righteous Life' of Dharam Marg would not be difficult or hard but very easy and practical.

In the videos we have seen he has tackled the topic mainly of Bhakti Yoga. Bhakti yoga as in Bhagvad Gita and Narad's Bhakti Yoga.

He says that one can find God with total

devotion (अनन्य भक्ति) and total faith. With this kind of devotion and faith the devotee feels that God is taking care of him. He has surrendered completely to God. How beautifully he explains the meaning of 'स्वजन'—one Who is ours. He will always be ours—Through eternity and that is God. Not our human relations like spouse, sibling, child or parent or even friend—but God—only God.

Forget the love of people. Only think of "Chidananda Roopam Shivoham Shivoham" Learn to talk to God. Make Him your spouse, sibling, child, parent, friend. Talk to Him. Be devoted to Him. For He is the Pole Star of your life—Changeless Eternal.

Everything else changes. The planet, the stars, Life on Earth. It evolves for the better or due to man's ignorance they start degrading. For example some of the custom of today as compared to days gone by. It isn't that he discards all changes. He loves and welcomes the progress that uplifts humanity.

His message for devotees, i.e., true devotees is—If you wish to find God, learn to

talk to Him. Have complete devotion. Do a lot of mantra jap. but do it with discipline. Discipline could be of fasting. We all know there are many kinds of fasts e.g. (a) Nirjala—taking absolutely nothing—not even water. (b) only milk, (c) only on fruit, (d) only having one meal a day, (e) only having one grain for a whole month. etc, etc.

The main idea is to control the taste buds. Instead of giving into them. learn to harness them. This will bring the restraint in one's life. It will also take one INSIDE. After all the Glory of God our own "Atma" is inside.

On the days of the fasting one should be especially be careful to follow all the Niyams of the upnishads e.g. no lying, no stealing, no covet...., etc. Not that these Niyams should not be always followed. They should be always followed. They should be.

All this discipline or Tap in your life along with Jap will make the road to Inner Peace shorter. All these disciplines are Taps or Tapsya. If followed well and strictly, it will lead the disciple to learn to feel the signs of awakening. The awakening will be felt sooner.

And of course let us not forget Faith and Devotion. Faith and Devotion in Guru and God.

I am totally fascinated by Yogeshwarji's simple yet clear explanations.

I am also awe struck by his own discipline in life, his punctuality, his integrity, his honesty, simplicity, sincerity, faith and Grace; his compassion for humanity and his love for his land.

હે સાધક, દીલમાં દીવો કર તો અંતરનું અંધારું ટળે.

યોગેશ્વરજી

ધ : ૪૪૧૪૩૧

ઓ : ૩૬૨૪૩૭

: ૪૫૦૪૨૮

: ૩૬૦૩૭૬

ખેતીની સિંચાઈ માટે વિશ્વસનીય એન્જીન

“સત્યવાન” તથા “ચંદન”

૬, ૮ તથા ૧૦ હો. પા.

— બનાવનાર :—

કનેરીયા એન્જીનીયરીંગ વર્ક્સ

૧/W, ભક્તિનગર ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ એસ્ટેટ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૨

પૂ. યોગેશ્વરજીનો પરિચય

આદર્શ ગોપાલ

[અંગ્રેજી ન વાંચી શકતા વાંચકો માટે આગળના લેખનો ગુજરાતી અનુવાદ.]

બે વર્ષ પહેલાં પરમ પૂ. ‘મા’ના શરણમાં આવવાનું સૌભાગ્ય મને મળ્યું પરંતુ પ્રમાણિકતાથી કહું તો પરમ પૂ. યોગેશ્વરજીને જોવાનું તેમ જ તેમના વિષે સાંભળવાનું તે પહેલાં બન્યું ન હતું.

પૂજ્ય યોગેશ્વરજી વિષે બે વર્ષ પહેલાં સાંભળેલ પરંતુ કંઈ જાણવા ન મળ્યું—આ દરમિયાન મારે ભારત જવાનું થયું ત્યારે રામકૃષ્ણ કથામૃત હું ખરીદી લાવ્યો અને મેં તે વાંચ્યું—હું પૂ. ઠાકોરથી ખૂબ પ્રભાવિત થયો—આમ છતાં પૂ. યોગેશ્વરજી વિષે કશી જાણ ન હતી.

ગયા વર્ષે ગુરુપૂર્ણિમા પર અમે સફરમાં ઉપવાસની તૈયારીમાં હતાં, ત્યારે પૂ. ‘મા’એ કહ્યું કે કોઈ એક નિયમ આજના દિવસે લો, મેં શ્રી ભગવાનજીભાઈને કહ્યું કે પૂ. ‘મા’ની બાવની ગાવાનો નિયમ લઈશ, કારણ કે પ્રભુ વિષે મને કંઈ જાણ નથી. જો કે મારી આ વાત સંપૂર્ણપણે સ્વીકારાઈ.

હવે આ શિબિરમાં પ. પૂ. મહાત્મા યોગેશ્વરજીએ જે ધાર્મિક વ્યાખ્યાનો આપ્યાં તેની વીડીયો જોઈ અને વ્યાખ્યાનો સાંભળ્યાં. આ ઉપરાંત તેમના પવિત્ર જીવન વિષે ઘણું બધું સાંભળેલ જેમ જેમ આ વીડીયો જોતો જાઉં છું તેમ તેમ પૂ. યોગેશ્વરજી વિષે ઘણી જાણકારી પ્રાપ્ત થતી જાય છે. સાચું પૂછો તો મને તેમના દર્શન ન થવાનું અને તેમને નહીં મળવાનું દુઃખ પણ છે.

એમનો સાદો પોષાક અને સરળ વર્તન ખૂબ અસરકારક છે. તેમનું શાસ્ત્રો, પુરાણો અને ઉપનિષદોનું જ્ઞાન ઘણું ગાહન છે. એ ખૂબ રસપ્રદ છે કે તેઓ કોઈક વિષયને એવી સ્પષ્ટતાથી ઉદાહરણો આપીને ચર્ચે છે, અને તેના એક એક મુદ્દને સરળ ભાષામાં રજૂ કરે છે. તેને રસદાયક બનાવવા રમૂજી ટુચકા પણ ઉમેરે છે, તથા આપણા વાસ્તવિક જીવન સાથે બંધ બેસે તે રીતે તેને રજૂ કરે છે.

શાસ્ત્રોના તત્ત્વજ્ઞાનને સાદી ભાષામાં રજૂ કરી તે આપણા હાલના જીવન સાથે કેવી રીતે સ્પર્શે છે તે જો કાળજીથી સાંભળીએ તો આપણને મનુષ્યજીવનનો સાચો અર્થ સમજાય જાય. ધાર્મિક અને પવિત્ર જીવનનો માર્ગ એવો અધરો કે મુશ્કેલ નથી એ વાત પણ આપણને સમજાય જાય.

વીડીયો કેસેટોમાં આપણે તેમને ગીતાના અને નારદ ભક્તિ-સૂત્રના ભક્તિયોગ પર છણાવટ કરતા સાંભળ્યા.

તેઓએ તેમાં જણાવ્યું છે કે અનન્ય ભક્તિ અને શ્રદ્ધથી કોઈને પણ ઈશ્વરની પ્રાપ્તિ થઈ શકે છે, એટલું જ નહીં પણ ભક્તને લાગે છે કે ભગવાન પણ તેની સંભાળ રાખે છે. તેઓએ પોતાની જાતને સંપૂર્ણપણે પ્રભુને સમર્પિત કરેલ. સ્વ-જનનો અર્થ તેઓએ સરસ સજાવ્યો છે. સ્વ એટલે પોતાના જે હોય તેને સ્વજન કહેવાય. અનાદિકાળથી આવો કોઈ આપણો સ્વજન હોય તો તે ભગવાન જ છે નહીં કે આપણા દુન્યવી સંબંધીઓ-જેવા કે પત્ની, માબાપ વગેરે. તેઓ કહે છે, “દુન્યવી લોકોના પ્રેમને ભૂલી જાવ અને ચિદાનંદ રૂપમ્ શિવોડલમ્. પ્રભુ પાસે વાતો કરતા શીખો અને તેમને તમારા પ્રિય બનાવો—તેના પ્રત્યે જ ભક્તિભાવ રાખો, કારણ કે તે એક જ આપણા જીવનના ધ્રુવતારક છે.

બધું જ પરિવર્તનશીલ છે—પૃથ્વી પરનું જીવન બધું જ પરિવર્તનશીલ છે. આમ તો તે સારાને માટે જ વિકસતું રહે છે પણ મનુષ્યને તેના અજ્ઞાનને લીધે તેને અધઃપતન તરફ જતું લાગે છે. ઉદાહરણ તરીકે પૂ. મહાત્માજી આજના કેટલાક રિવાજો ભૂત- કાળના રિવાજો સાથે સરખાવે છે, તેઓ બધાને અવગણતા નથી—માનવજાતના વિકાસ અને ઉન્નતિને તેઓ ચાહે છે અને આવકારે છે.

ભક્તો માટે તેમનો સંદેશ છે કે જો તમારે ઈશ્વરને પ્રાપ્ત કરવો હોય તો તેની સાથે વાતો કરતાં શીખો. સંપૂર્ણ ભક્તિ સાથે ખૂબ મંત્રજપ કરો. પણ નિયમબદ્ધ રીતે કરો—આ નિયમોમાં નિર્જળા, ફળદૂધ, કે એકલાં ફળો કે એકટાણું કરીને કરી શકો.

આ પાછળ મુખ્ય આશય જીભના રસાસ્વાદને સંયમિત કરવાનો છે. જીભના સ્વાદને ઘૂટો દોર આપવાને બદલે તેને જીવનમાં કાબૂમાં લઈને પ્રભુમાર્ગે તેનો ઉપયોગ કરવાનો. તેનાથી આંતરયજ્ઞ ખુલશે અને ભગવાનનો તેમ જ આપણા આત્માનો મહિમા આપણે સમજતા થઈશું.

ઉપવાસના દિવસોમાં એ ખાસ ધ્યાન રાખવું જોઈએ—તે દિવસે જૂઠું ન બોલાય, ચોરી ન કરાય, લોભ ન કરાય વગેરેનું ખાસ ધ્યાન રખાય. તેનો અર્થ એવો નથી કે બીજા દિવસોએ આ બધું થાય.

આંતરિક શાંતિની પ્રાપ્તિ માટેનો માર્ગ જપ સાથે આ તપના નિયમથી ટૂંકો થઈ જાય છે. જો આ નિયમોનું ચુસ્તતાપૂર્વક પાલન કરવામાં આવે તો આત્મજાગૃતિનો અનુભવ ટૂંક સમયમાં જલ્દીથી થઈ શકે.

એ ભૂલવું ન જોઈએ કે ભગવાન અને ગુરુમાં શ્રદ્ધ અને ભક્તિ હોવાં જોઈએ. હું પૂ. યોગેશ્વરજીના સીધાસાદા સરળ સ્પષ્ટી-કરણથી ખૂબ પ્રભાવિત થયો છું. વળી તેમના જીવનની સાદાઈ, પવિત્રતા, નિયમિતતા, પ્રમાણિકતા, ચારીત્ર્યશીલતા તેમ જ ભગવાન માટેનો તેમનો પ્રેમ, માનવજાત માટેની તેમની અપાર કરુણા તેમ જ દેશપ્રેમ મને ખરેખર ખૂબ જ સ્પર્શી ગયાં.

* નૂતન વર્ષાભિનંદન *

આ વરસે દીપોત્સવીના તહેવારો નવેમ્બર, ૮૮ ની ૫ તારીખે ધનતેરસથી શરૂ થાય છે અને વિક્રમ સંવત્ ૨૦૫૬ નો પ્રારંભ તા. ૮ નવેમ્બર અને ભાઈબીજ તા. ૧૦ નવેમ્બરે આવે છે હવે પછી નવેમ્બર, ૮૮ નો અંક તા. ૧૭ પછી પ્રસિદ્ધ થશે. એટલે અધ્યાત્મના લેખકો, વાંચકો, ગ્રાહકો સહુને અંતરથી શુભ દીપોત્સવી અને નૂતન વર્ષાભિનંદન-અગાઉથી કરી લઈએ છીએ.

સહુનું સર્વ પ્રકારે મંગલ થાઓ ને સહુ પ્રભુપંથે પગલાં ભરી સાચાં સુખ-શાન્તિને પામો-એ જ પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના.

—તંત્રી

સ્મિતવદના શ્રી મા સર્વેશ્વરી

શેખર

શિબિર ખરેખર ખૂબ જ ગમી છે. કોને ના ગમે? આટલું સુંદર વાતાવરણ આટલા સરસ કાર્યક્રમો! પ. પૂ. 'મા'નું પરમ સાન્નિધ્ય અને સતત વર્તાતી પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજીની હાજરી.

જે હોલ સ્કાઉટ ગૂપના ઉપયોગને લક્ષમાં રાખીને બનાવવામાં આવ્યો છે. તેને 'મા'એ પોતાના હાથે જ સુંદર ઋષિઓના આશ્રમ જેવો બનાવ્યો છે. જ્યાં નજર પડે ત્યાં પ. પૂ. 'મા'ના સુંદર હસ્તાક્ષર નજરે પડે છે, જેને કારણે એ સૂચનો, નિયમો, સુવાક્યોનું મહત્ત્વ અનેકગણું વધી જાય છે.

બીજી મને ખૂબ ગમતી વાત એ કે પ. પૂ. 'મા'એ ખુલ્લો મૂકેલો પુસ્તકનો ભંડાર. આમેય મને વાંચવાનો શોખ, પણ ઘરે નથી તો સમય મળતો, કે નથી આવો ખજાનો. એટલે આ પુસ્તકો જોતાં જ મેં રોજનાં ૨૫ પાનાં વાંચવાનો નિયમ લીધો, પણ હું મોટે ભાગે ૫૦ થી વધારે પાના વાંચી જઈ છું.

પ. પૂ. 'મા'એ કાર્યક્રમ પણ ઘણો જ સુંદર ગોઠવ્યો છે. ઘણો બધો સમય વ્યક્તિગત સાધના માટે રાખ્યો છે. અને નિયમો માટે પણ કોઈને બંધન નથી. બધાને પોતાને ગમતા નિયમો લેવાની છૂટ છે.

પ. પૂ. 'મા'એ જપ કરવાની એક સરસ રીત બતાવી, જપ કરતી વખતે પોતે જ પોતાના જપને સાંભળવાની. એકદમ નવી જ રીત મારે માટે અને મને લાગે છે આટલા સરસ જપ મેં

જીવનમાં પહેલીવાર કર્યા હશે કે જેમાં મન એકદમ એકરૂપ થઈને જાણે કે ધ્યાનાવસ્થામાં પહોંચી જાય.

પ. પૂ. 'મા'ને એના બાળકોના આરોગ્યની કેટલી ચિંતા? કેટલો સરસ વાર્તાલાપ ઉષાબેન પાસે અપાવ્યો! તેમણે પ. પૂ. માના ત્રણ બ્લડ રીપોર્ટ (૯૩, ૯૬, અને ૯૯ ના) બતાવીને રીપોર્ટમાંની વિગતો શું સૂચવે છે અને એનું મહત્ત્વ શું છે તે બતાવ્યું. ઉષાબેને કહ્યું પૂ. 'મા'નો બ્લડ રીપોર્ટ જાણે કે કોઈએ મેડીકલ ચોપડીમાંથી સંપૂર્ણ તંદુરસ્ત માણસના આંકડાઓની કોપી કરી હોય એવો છે. મેડીકલ સાયન્સ પ્રમાણે તો આટલા લાંબા ઉપવાસ અને નિર્જળા પછી કોઈ પણ વ્યક્તિ માટે જીવંત રહેવું અસંભવ છે. આમ એમણે ફરી વખત પૂરવાર કરી બતાવ્યું કે પ. પૂ. મા કોઈ સાધારણ વ્યક્તિ નથી.

સાધકોના આરોગ્ય સચવાઈ જ ન રહે, પરંતુ સુધરે તે માટે પ. પૂ. 'મા'એ ખોરાક પણ એકદમ પૌષ્ટિક અને સાદો રખાવ્યો. સવારે દૂધ અને સૂકો મેવો, બપોરે સલાડ અને સાંજે ખીચડી કઢી કે શાક. અને આને કારણે ઘણા સાધકો કે જેઓ બેસી કે પ્રણામ કરી શકતા નહોતા તેમણે સુધારો અનુભવ્યો.

પ. પૂ. 'મા' સતત ટકોર કરીને પોતાનો કિંમતી સમય આપીને મારા જેવા સાધકોને શિસ્તની, વિવેકની કેળવણી આપી રહ્યાં છે. જાણે કે અમને બધાંને ઘડી ઘડીને પાકકા ના કરી રહ્યાં હોય! એક દિવસ તો પ. પૂ. 'મા' જાતે જ કચરો ઉપાડીને નાંખવા જતાં હતાં. અમે એકદમ દોડયા પણ પૂ. 'મા' કહે મને પણ સેવા કરવાની ગમે છે. હોલથી કચરો નાંખવાનું થોડેક દૂર છે. આવું તો આજના કયા સંત કે ગુરુ કરી શકે?

જુદા જુદા સંતોની વિડિયો બતાવીને પ. પૂ. 'મા'એ બધાને સંતોનાં જીવન ચરિત્રની અને એઓ પ્રભુને કેવી રીતે પામ્યા એ બતાવ્યું છે. આમ પોતાનું મૌન હોવા છતાં પૂ. 'મા' વિવિધ માધ્યમોદ્વારા એનાં બાળકોને પ્રકાશના પંથે આગળ વધારતાં રહે છે.

મારી એક માત્ર ઈચ્છા અધૂરી રહી ગઈ. પ. પૂ. 'મા'ની અમૃતવાણી સાંભળવાની. મનમાં ઊંડે ઊંડે આશા હતી કે પ. પૂ. 'મા' ઓઝેના શિબિરની જેમ આ વખતે પણ થોડો લાભ આપશે. જેવી પ. પૂ. 'મા'ની ઈચ્છા એ જે કંઈ કરે છે તે આપણા ભલા માટે જ કરે છે. અને એ જગતજનની સિવાય ક્યારે શું કરવું એ વધારે સારી રીતે કોણ જાણી શકે?

મને તો એક વાત સમજમાં નથી આવતી કે વ્હાલાં પૂ. 'મા' સાથે હોય છે ત્યારે દિવસો આટલા ઝડપથી શા માટે જતા હશે? હે મા એવું કરી દોને કે તમારા સાન્નિધ્યમાં હોઈએ ત્યારે દરેક દિવસ વરસ જેટલો લાંબો થઈ જાય!

હે 'મા' સંપૂર્ણ સમર્પણ, અચળ શ્રદ્ધાભક્તિ, અને નિરંતર સ્મરણ આપજો અને પ. પૂ. 'મા'ને ગમતા બનાવજો એ જ પ્રાર્થના. □

શ્રી યોગેશ્વર કૃપા

સંદીપ વેલ્ડીંગ વર્ક્સ

ગ્રીલ, દરવાજા, તેમ જ મેઈન ગેટના સ્પેરયાલીસ્ટ

તેમ જ

દરેક જાતનું રીપેરીંગ કામ કરનાર.

મોટી બંગલા, ઉમરા જકાત નાકા પાસે, સુરત-૩૯૫ ૦૦૭

ફોન : ૨૨૮૨૩૧

જે માણસો એમ માનીને ચાલે છે કે જીવનમાં કોઈક બાબા મળી જશે ને માથે હાથ મૂકશે એટલે આપણો બેડો પાર થઈ જશે—તેઓ મોટી ભૂલ કરે છે. તેઓ ખોટા ભ્રમમાં છે. જેમ આપ મૂવા વિના સ્વર્ગે જવાતું નથી, તેમ જાતે પુરુષાર્થ કે સાધના કર્યા વિના કદી આત્મકલ્યાણ થતું નથી.

યોગેશ્વરજી

સૌજન્ય :

YOGA & TOTAL HEALTH CENTRE

ડો. હિમાંશુ પાઠક,
શ્રી હેમીના પાઠક.

“ નિરાંત ”

૩૨, દિવાળીબાગ સોસાયટી, સૂર્યપુર સોસાયટી પાછળ,
રાંદેર રોડ, સુરત-૩૮૫૦૦૮

ફોન : (૦૨૬૧) ૬૮૫૨૮૩
મોબાઈલ : ૯૮૨૪૦૪૩૦૩૩

E-mail :
hpathakji@yahoo.Com

મારું શિબિરમાં જોડાવું

પૂ. માનો ચમત્કાર

ગોવિંદભાઈ

પરમ પૂ. ‘મા’ ભગવતીના ચરણોમાં કોટિ કોટિ પ્રણામ.

‘મા’ ભગવતીના સાન્નિધ્યમાં મૌન શિબિર નજીક જંગલ-વાળા સ્થળ પર હતી. સ્થળ ઘણું જ સુંદર અને રળિયામણું હતું. નજીકમાં જ નદી હતી. ત્યાંનું દૃશ્ય જાણે યમુના નદી જેવું હતું અને શિબિરનું સ્થળ ગોકુળ જેવું સુંદર લાગતું હતું. બધા સાધકભાઈઓ હાથમાં માળાજપ કરતા કરતા, ફરતા હતા. કોઈક બેસીને માળા જપ કરતું હતું. બધા સાધકભાઈઓ ૨ જી ઓગષ્ટે આવી ગયા. ‘મા’એ જે નિયમો બનાવ્યા હતા તે લઈ લીધા. પ્રાર્થના હોલ ઘણો જ સુંદર શણગારેલો હતો. તેમાં સંકેદ સાડીઓ વચ્ચે સાક્ષાત્ ‘મા’-પ્રભુ બિરાજેલા હતા. હોલ સુવાક્યથી શોભિત હતો. હોલમાં ‘મા’ ભગવતીની પ્રત્યક્ષ હાજરીને લીધે શાંતિ હતી. મેં પાંચ લાખ મંત્રજપ અને પ્રણામ કરવાનો નિયમ લીધો હતો. પ્રણામ મારા માટે અશક્ય હતા કારણ કે હું હાર્ટનો દર્દી છું. અને પીઠનો દુઃખાવો છે. ત્રીજી તારીખની સવારે સાત વાગ્યે હોલમાં જઈને ‘મા’ ભગવતીને પ્રાર્થના કરી કે તમારા બાળકને પ્રણામ કરવાની શક્તિ અને નીચે બેસવાની શક્તિ આપવા કૃપા કરજો. હોલમાં ‘મા’ ભગવતી સાથે પ્રણામ કર્યા પછી પ્રાર્થના કરી અને મંત્રજપ કર્યા. પૂ. શ્રીનું પ્રવચન ભક્તિયોગ પર સાંભળ્યું.

પૂ. ‘મા’ અને દરેક સાધકો ઘડિયાળના કાંટા સાથે પોતાના

નિયમોનું પાલન કરતા અને મૌન પાળતા હતા. હું માની કૃપાથી રોજ ૨૨૦ માળા કરતો હતો અને સાદા ખોરાકને લીધે મારી સુગરનું પ્રમાણ ઓછું થયું. તે ઉપરાંત મને કોઈ પણ જાતની તકલીફ પડી નહીં. તે શક્તિ 'મા' ભગવતીની જ છે.

'મા'નાં દર્શન થાય એટલે એક નવી શક્તિ મળતી. મારા આરોગ્ય માટે આ શિબિર સફળ નીવડી. કારણ કે જે દુઃખાવો હતો તે દૂર થયો અને પ્રણામ પણ કરી શક્યો. અને થાક પણ ના લાગ્યો. જ્યારે 'મા'ને પ્રાર્થના કરતો ત્યારે તેનો જવાબ મળતો હતો. મેં પંદર ઓગષ્ટે દરેક કેફીન-પીણાનો ત્યાગ કર્યો છે. મેં જે નિયમો લીધા તે પાંચ લાખ જપ તમારા ચરણોમાં અર્પણ કરું છું અને મને પ્રણામ કરવાની શક્તિ આપજો.

મારા પર પૂ. માની આરોગ્ય કૃપા

પરમ પૂ. 'મા' ભગવતી,

'મા' ભક્તિ આપજો, 'મા' શક્તિ આપજો, 'મા' પ્રેમ દેજો, 'મા' શ્રદ્ધા ભક્તિ જગાવજો.

મને ૧૯૯૪ ના જુલાઈ મહિનામાં સખત ઉધરસ ચાલુ થઈ. બિલકુલ બંધ ના થાય તેવી ઉધરસથી મારાથી સૂઈ પણ નહોતું શકાતું. હું 'મા' ભગવતીના સ્વરૂપ આગળ બેસી રહેતો. ડોક્ટરો-એ જણાવ્યું કે મારો હૃદયનો વાલ્વ તદ્દન ખરાબ છે. ત્રણથી ચાર માસમાં નવો મૂકવવો પડશે. વધારે સમય પસાર થશે તો તેનું પરિણામ સારું નહિ આવે. અને તેમણે જણાવ્યું કે પચાસથી સાઠ હજાર ડોલર ખર્ચ થશે. મારી પાસે હેલ્થ ઈન્સ્યુરન્સ પણ ન હતો. મને મળી પણ શકે તેમ ન હતો કારણ કે મને ડાયાબિટીશ પણ હતો. છતાં મેં પ્રયત્ન કર્યો પણ મને સફળતા ન મળી. મેં

'મા'—પ્રભુના સ્વરૂપ પાસે બેસીને પ્રાર્થના કરી કે મને રસ્તો બતાવો. બેત્રણ દિવસ પછી મારા એક સંબંધીનો ફોન આવ્યો કે એક એજન્ટ છે જે તમને ઈન્સ્યુરન્સ આપશે. તેને મેં જણાવ્યું કે મને ડાયાબિટીશ છે અને મને હાર્ટમાં પણ તકલીફ છે. તેણે મને કહ્યું હું તારા માટે પ્રયત્ન કરીશ પણ કદાચ તારે મેડીકલ ચેકઅપ કરાવવું પડશે.

'મા' ભગવતીની કૃપાથી મારું મેડીકલ ચેકઅપ ન કર્યું અને તેમ છતાં મને ઈન્સ્યુરન્સ મળી ગયો. અહીં પણ 'મા' ભગવતીએ મારી પ્રાર્થના સાંભળી. ત્યાર પછી એક વર્ષ બાદ ઓપરેશન કરાવવાનું થયું ત્યાં હાર્ટ સર્જને જણાવ્યું કે મારે નવો વાલ્વ મૂકવો પડશે. મેં ફરી 'મા'ને પ્રાર્થના કરી કે તમે જે કરો તે પણ તમારું સ્મરણ આપજો. 'મા'ની કૃપાથી નવા વાલ્વને બદલે જૂનો વાલ્વ રીપેર કર્યો પરંતુ મારા હાર્ટનો તે એક ભાગ થઈ ગયો. તેને લીધે મારું લોહીનું ભ્રમણ અને ધબકારા અનિયમિત થઈ ગયા. ડોક્ટરે ઈલેક્ટ્રીક શોકસ આપી બે વાર પ્રયત્ન કર્યો પણ થોડા સમય માટે જ સફળતા મળી. જેનાથી મને થાક ઘણો લાગે. બેત્રણ કલાક જ કામ કરું એટલે તરત જ આરામ કરવો પડે. ડોક્ટરે કહ્યું હતું કે હવે સમગ્ર જીવન મેડીસન પર જ રહેવું પડશે અને આરામ કરવો પડશે. એક પણ પગથિયું ચઢવાની ના પાડી હતી. આવી મારી શારીરિક દશા હતી. પૂ. 'મા'એ મને કહ્યું કે તમારે શિબિરમાં આવવાનું છે ત્યારે મેં હા પાડી કે 'મા' બેઠાં છે, પછી મારે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. ત્યારબાદ થોડા સમય પછી મને પગનો અને પીઠનો દુઃખાવો શરૂ થયો. મારાથી નીચે બેસી શકાતું નહીં તેથી મેં પૂ. 'મા'ને ફોન કરીને કહ્યું કે મારાથી નીચે બેસી શકાશે નહીં અને બેઠા પછી ઊઠી શકાતું નથી. પૂ.

‘મા’એ કહ્યું, ‘શાની ચિંતા કરો છો? પ્રભુ સંભાળશે.’ પૂ. ‘મા’ની કૃપાથી આજે હું શિબિરમાં સારી રીતે ભાગ લઈ શક્યો છું.

મેં શિબિરમાં નિયમો લીધા હતા કે રોજ પ્રણામ કરીશ અને પાંચ લાખ મંત્રજપ કરીશ. હું રોજ પ્રણામ કરું છું પણ મને થાક લાગતો નથી. ડાયાબિટીશ પણ કાબૂમાં છે. અહીંનો ખોરાક પણ સાદો છે જે આરોગ્ય માટે ઉપયોગી છે. હું નીચે બેસી શકું છું અને હું દશથી અગીયાર કલાક મંત્રજપ કરું છું અને માત્ર બેથી ત્રણ કલાકની ઊંઘ લઉં છું, મારે ઘરે જે દશથી બાર કલાકની ઊંઘ લેવી પડતી હતી!

‘મા’ને પ્રાર્થના કે હું કાયમ માટે પ્રણામ કરી શકું એવી શક્તિ આપજો. આ શિબિરે મેડીકલ સાયન્સને પડકાર ફેંક્યો છે. ‘મા’ને શરણે જઈએ તો પૂ. ‘મા’ બધાની સંભાળ રાખે છે.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આધ્યાત્મિક સાધના કેન્દ્ર તરફથી ‘જીવનલક્ષ’ની નૂતન વર્ષાભિનંદની સરસ પુસ્તિકા બહાર પાડવામાં આવી છે. તેમાં ઉન્નત જીવન માટેનું સુંદર ભાથું છે. પુસ્તિકાની છપાઈ પણ ગમી જાય તેવી છે. દીવાળીમાં સ્નેહીઓને મોઢાદાટ વાંચીને ફૂંકી દેવા જેવાં કાર્ડોને બદલે આ પુસ્તિકા મોકલાવો તો તે ઉપયોગી ઠરશે. પુસ્તિકાની કિંમત છે. રૂ. ૩-૨૫ પૈસા.

—તંત્રી

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આધ્યાત્મિક સાધના કેન્દ્ર
(શ્રી સન્શ્રુત-સેવા-સાધના કેન્દ્ર સંચાલિત)
કોબા-(જિ. ગાંધીનગર) ગુજરાત-૩૮૨૦૦૬

કેલગેરી શિબિર-જીંદગીની પાઠશાળા

અંશુબેન

કેલગેરીની નજીક આવેલું બ્રેગક્રીક સ્થળ તે કુદરતી સૌંદર્યથી ભરપૂર છે. દૂર દૂર દેખાતા પર્વતો વચ્ચે નિર્મળ અસ્ખલિત વહેતી સરિતા, તે પૂ. શ્રી ‘મા’ના ચરણરજથી પવિત્ર ભાગીરથી બની ગઈ છે. જ્યારે એના કિનારા પર મંત્રગાન કરીએ ત્યારે એમ લાગે કે સરિતા પણ અમારી સાથે તેનો સૂર પૂરાવે છે.

શિબિરના આ નાનકડા મકાનને પૂ. ‘મા’એ જાણે ૬૮ તીર્થોનું ધામ બનાવી દીધું. દરેક રૂમને તીર્થધામનાં નામ આપ્યાં. પ્રાર્થના હોલ પણ પવિત્રતા, નિર્મળતા અને શાંતિની અનુભૂતિ કરાવે છે.

આ શિબિર આપણા અંતરતમમાં આત્મા સુધી પહોંચવાનો પ્રકાશ પંથ છે. અને તે પંથ પર આપણને જગજનની મા સર્વેશ્વરી દોરી રહ્યાં છે. ત્યાં કોઈ અશુદ્ધિ પ્રવેશવાની હિંમત પણ કરી શકે નહીં. જ્યારે સ્વયં આ શક્તિ સ્વરૂપીણી આપણને પ્રેરણા આપે તો આ જીવ માટે કશું અશક્ય નથી. એની જ શક્તિથી આપણે ગતિમાન થઈએ છીએ. જીંદગીનો પ્રવાહ શિબિરના નિયમોને અનુકૂળ થઈને વહેવા લાગ્યો. પૂ. શ્રી ‘મા’ની જ શક્તિથી જ સઘળા નિયમો પાળી શકાયા.

‘આ શિબિર તો જીંદગીની જીવંત પાઠશાળા છે. શારીરિક, માનસિક, આધ્યાત્મિક, બધા જ ક્ષેત્રે કેટલું બધું શીખવા મળે છે! પૂ. શ્રી કહે છે તેમ, શરીર સાધના માટેનું સાધન છે. પૂ. શ્રી

‘મા’એ એ ધ્યાનમાં રાખીને સમતોલ, પૌષ્ટિક આહારનું સુંદર આયોજન આ શિબિરમાં કર્યું. તો વળી સવારમાં પૂ. શ્રી ‘મા’ના સાન્નિધ્યમાં પ્રણામ અને હળવી કસરતો શરીરને સ્ફૂર્તિલું રાખે છે.

શિબિરમાં કેટલા શુભ સંકલ્પો પણ થયા. સવારે વહેલા ઊઠવાનો, સત્કર્મ કરવાનો, મંત્રજપ કરવાનો, પ્રણામ કરવાનો. સાથે સાથે શ્રદ્ધાભક્તિનું અનેરું ભાથું પણ બંધાતું જાય છે. તો વળી પૂ. શ્રી ‘મા’ની પ્રેરણાથી જ સહજ રીતે જ નિયમો લેવાયા. ૧૦૮ ગીતા પારાયણ, શ્રીમદ્ ભાગવતનું પારાયણ, અઢી લાખ મંત્રજપ.

એક દિવસ મનમાં વિચાર આવ્યો કે આ શાસ્ત્રોનું પારાયણ કરવાનો નિયમ તો લીધો, પણ હવે તેને સમજવા નેટલી શક્તિ છે ખરી? પછી ‘જેણે પ્રેરણા કરી છે તે જ મારા પ્રશ્નોનું સમાધાન કરશે એમ કરી મન મનાવી લીધું. બીજે દિવસે ૧૧-૦૦ વાગ્યાની બેઠકમાં પૂ. શ્રીની અમૃતવાણીની બેઠકમાં ગીતાના ભક્તિયોગના પ્રવચનમાંથી મારા સઘળા પ્રશ્નોનું સમાધાન થવા લાગ્યું! આમ મારા પ્રશ્નોના જવાબ સાક્ષાત્ શ્રી ગુરુદેવ આવીને આપે છે! એ જ રીતે બીજા પ્રવચનોમાં પૂ. શ્રી શ્રીમદ્ ભાગવત પર પ્રવચન આપતા, ‘ભાગવત’શબ્દનો પણ અર્થ સમજાવી સરળ ભાષામાં એનું તત્ત્વજ્ઞાન પણ સમજાવે છે. પૂ. શ્રી ‘મા’ની આ કેવી અસીમ કૃપા કહેવાય!

અહીં લીધેલા નિયમોને સંસારમાં પાછળ ગયા પછી પણ ચાલુ રાખવા માટે પૂ. શ્રી ‘મા’ કહે છે. તો વળી કલાકની બે મિનિટના હિસાબે ૨૪ કલાકની ૪૮ મિનિટ પ્રભુ માટે આપવાની વાત પણ પૂ. શ્રી ‘મા’ કહે છે. તેવી જ રીતે પ્રણામ પણ કેટલા લાભદાયી

છે તેની પણ જાણ કરી સૌને નિયમિત પ્રણામ કરવા માટે પણ કહે છે. પંદરમી ઓગસ્ટે, પ્રભુના પ્રાગટ્ય દિને પૂ. શ્રી ‘મા’ સૌની પાસે ‘કોક’(સોક્રેટ ડ્રીંક)ની ભિક્ષા માગે છે. અને તે પ્રભુ ચરણે અર્પણ કરવાનું કહે છે. પૂ. શ્રી ‘મા’ કેટલાં ઉદાર છે! આપણા દુર્ગુણોને લઈને આપણને તેની ગુલામીમાંથી મુક્ત કરવા માગે છે! પૂ. શ્રી ‘મા’ તો પોતાનું દરેક કાર્ય પ્રભુના ચરણે જ અર્પણ કરે છે. પૂ. શ્રી ‘મા’ એ સંપૂર્ણ સમર્પણનું અદ્ભુત ઉદાહરણ છે.

હે શક્તિસ્વરૂપા, મા જગદંબા એવી શક્તિ અને ભક્તિ આપજે કે અમે તન, મન, ધનથી સદ્ગુરુની સેવા કરીએ. સંપૂર્ણ સમર્પિત થઈને સેવાનાં પુષ્પો બનીને આપના શ્રીચરણોમાં અર્પણ થઈએ, એવાં યોગ્ય બનાવજો એ જ પ્રાર્થના.

સુવાક્ય

પવિત્ર હૃદયમાંથી નીકળેલી પ્રાર્થના ક્યારેય નકામી જતી નથી.

— મહાત્મા ગાંધીજી

એશઆરામ આપનારી હજારો વસ્તુઓ ભેગી કરવી, તેને સાચવવી, તેને માટે રક્ષણનાં સાધનો ઊભાં કરવાં, એ બધાથી પ્રભુ હજારો ગાઉ દૂર છે.

— મહાત્મા ટોલ્સ્ટોય.

પ્રકાશ દર્શનનું રહસ્ય

પરમાર્થી

શિબિરમાં આપેલો વાર્તાલાપ

પ્રકાશ દર્શન કોને થાય? પ્રકાશ દર્શન કઈ અવસ્થામાં થાય? પ્રકાશ દર્શન સામાન્ય માણસને કેમ નથી થતું? એ બધા મુદ્દાઓની ચર્ચા આજે આપણે કરીએ તો પ્રકાશ દર્શનની અનુભૂતિનું મૂલ્ય સારી રીતે સમજી શકાય. સામાન્ય રીતે આપણા બધાનું મન અશુદ્ધ ગણાય. અશુદ્ધ એટલે ચંચળ મન, ક્ષણે ક્ષણે અનેક વિચારોમાં ગૂંથાયા કરે. અનેક વિચારો કરવાની એની ટેવ, અનેક કર્મની જાળ ઊભી કરી કારણ કે પ્રત્યેક મનુષ્યના મનમાં પહેલા વિચાર સ્ફુરે છે ને પછી કર્મ થાય છે. એટલે કર્મની જાળ દિનપ્રતિદિન ચિત્રવિચિત્ર રીતે એવી અટપટી ગૂંથાતી જાય છે કે જીવ તે જાળમાં ફસાઈ જાય છે. મનને તે અવસ્થામાં કોઈ પણ આધ્યાત્મિક અનુભૂતિ થઈ શકતી નથી, તો પછી પ્રકાશનું દર્શન તેવા મનને કેવી રીતે થાય?

તેથી ભગવાન શંકરાચાર્યે વિવેકચૂડામણિ ગ્રંથમાં મનને શુદ્ધ કરવા માટે જપ આદિ કર્મોનું આલેખન કર્યું છે. જપ સ્મરણ વગેરે કર્મો કર્યા કરવાથી મનમાં પહેલાં તો ઓછા વિચાર કરવાની ટેવ પડે છે. પછી ધીમે ધીમે તેનો અભ્યાસ વધતાં મન એક વિચારવાળું થઈ જાય છે. અનેક વિચારો કરવાની ટેવ કરતાં એક વિચાર કરવાની ટેવ વધારે ઉપયોગી બને છે. મનની અગાધ શક્તિ અનેક વિચારો કરવાની ટેવમાં ખલાસ થતી હોય છે. એટલે કુદરતે મનની અગાધ શક્તિ કલ્યાણ સાધવા માટે આપી હતી તેને

બદલે અનેક વિચારોમાં તેનો ઉપયોગ થઈ જાય છે. કલ્યાણ સાધી શકાતું નથી. મનની અગાધ શક્તિનો બચાવ થાય છે. એટલે બચેલી શક્તિનો કલ્યાણ માર્ગ પર ઉપયોગ કરી શકાય છે. એક જ વિચારવાળું મન થોડું શુદ્ધ થયેલું ગણાય. આ રીતે મનને જપ સ્મરણમાં ડૂબેલું રાખવાથી એક દિવસ સંપૂર્ણપણે શુદ્ધ થઈ જાય છે.

“चित्तस्य शुद्धये कर्म न तु वस्तूपलब्धये ।

वस्तुसिद्धि विचारेण न तु कर्म कोटिभिः ॥”

જપ સ્મરણ સાથે શુભ વિચારણા મનમાં થતી રહેલી જોઈએ. આપણાં શરીરમાં વિચાર કરવાનું સાધન માત્ર મન જ છે. મન છે તો શુભ સંકલ્પ કરી શકાય, શુભ વિચારો કરી શકાય. તેથી સત્કર્મ પણ થઈ શકે. એટલે જપ સ્મરણ સાથે મનને જ્ઞાનમય બનાવતા જવું જોઈએ તો સ્મરણનો આધ્યાત્મિક લાભ પૂરેપૂરો મેળવી શકાય. મનમાં સુધાર ન આવે ને એકલા જપ કર્યા કરીએ તો નથી મન શુદ્ધ થતું કે નથી કોઈ આધ્યાત્મિક લાભ થતો.

સંપૂર્ણપણે શુદ્ધ થયેલું મન જ પ્રકાશનું દર્શન કરી શકે. ધ્યાનની શરૂઆતમાં સાધકને કોઈ વાર આગિયા, તારા, ચંદ્રમા, દીપકો, સૂર્ય વગેરે દેખાય છે. તેને પ્રકાશનું દર્શન નહીં કહી શકાય. એ બધા તો પ્રકાશનાં સ્થૂળ પ્રતિકો ગણાય. પ્રકાશ શુદ્ધ મનને દેખાય છે ને સ્થૂળ નથી. તે અતિશય સૂક્ષ્મતમ છે. આપણી અંદર તે સૂક્ષ્મતમ પ્રકાશ છે ને તેથી આંખ જોવાનું કામ કરે છે, નાક સુંઘવાનું કામ કરે છે, ઈન્દ્રિયો પોતપોતાનું કામ કરી શકે છે, હાથપગ હલનચલન કરી શકે છે, ને આખું શરીર જીવંત બની જાય છે. ખરેખર શરીર તો જડ છે એટલે આપણી અંદર રહેલો

જે પ્રકાશ છે તે પરમાત્મા જ છે. તે પ્રકાશ શુદ્ધ મનને પહેલાં દેખાય છે. અનુભવી પુરુષો પણ તેમાં શાખ પુરાવે છે.

“પિંજર પ્રેમ પ્રકાશિયા, અંતર મયા ઝજાસ ।

સુખકર સુતી મહલમે, બાની ફૂટી બાસ ॥”

સદ્ગુરુ કબીર સાહેબે પોતે સ્વાનુભવથી આ સાખીમાં આધ્યાત્મિક સત્ય જાહેર કર્યું છે. હૃદયમાં સૌ પ્રથમ પ્રેમનો પ્રાદુર્ભાવ થવો જોઈએ, પ્રભુ માટે અનુરાગ જાગવો જોઈએ. સામાન્ય ભાષામાં લગની લાગવી જોઈએ એમ કહીએ છીએ. તેવા પવિત્ર પ્રેમને પરિણામે સાધકને પોતાની અંદર પરમાત્માના પ્રકાશનો અનુભવ થાય છે. તેના રોમે રોમમાં તે પ્રકાશ પથરાઈ જાય છે એવો તેને અનુભવ થાય છે ત્યારે હૃદયમાં સૂતેલી પરાવાણી વેખરી વાણીનું રૂપ ધારણ કરીને મોઢેથી વ્યક્ત થતી હોય છે. પૂ. યોગેશ્વરજીને જ્યારે તેઓ પહેલીવાર હિમાલય ગયેલા અને શિવાનંદ સ્વામીના આશ્રમમાં વાસ કરેલો ત્યારે પહેલે દિવસે જ તેમને કબીર સાહેબે વર્ણવ્યો છે તેવો અનુભવ થયેલો. પરાવાણી તેમણે સાંભળેલી.

‘તું નિત્ય છે, તું શુદ્ધ છે, તને મારી માયા ક્યાંય પળ નડશે નહીં.’

હૃદયમાં શુદ્ધ પ્રેમ જાગૃત થયેલો હોય તે જીવ મનને પવિત્ર-તમ બનાવ્યા વિના જંપતો નથી. પવિત્રતમ મન પરમાત્માના પ્રકાશનું દર્શન કરી શકે છે. તે પ્રકાશનું દર્શન અમૂલ્ય ગણાય છે. ધણી તપશ્ચર્યાને અંતે પ્રાપ્ત થતું હોય છે. વીસ વીસ વર્ષોની સાધના પછી કેટલાકને એક કે બે વાર એવું દર્શન થતું હોય છે. તેનું દર્શન કરનાર જીવ સામાન્ય પુરુષ ગણાતો નથી. તેને તો આપણે મહાપુરુષ તરીકે નવાજીએ છીએ. તેવા કેટલાક મહા-

પુરુષોના અનુયાયીઓ પરમાત્માના પ્રકાશના દર્શનની ઘડીને આત્મસાક્ષાત્કારનો દિન ગણે છે ને ઉત્સવ પણ ઉજવે છે. આપણાં ‘મા’. પૂ. સર્વેશ્વરીને પૂર્વજન્મના સંસ્કારોને કારણે નાનપણથી જ પરમાત્માના પ્રકાશનું દર્શન અવારનવાર થતું રહે છે. પૂ. ‘મા’ની એ પરમ સિદ્ધિ કહેવાય. તે છતાં આજ દિન લગી તે વાત ગુપ્ત રહી. મૌન શિબિરના તેર દિવસ પસાર થયા પછી તે ગુપ્ત અનુભૂતિની થોડીક વાત પૂ. ‘મા’એ આપણી સમક્ષ જાહેર કરી તે આપણા માટે ચિરસ્મરણીય બની રહેશે.

પ્રકાશ પોતે નિરાકાર ગણાય છે તે નિર્ગુણ પણ ગણાય છે તેથી જ શાસ્ત્રકારો પરમાત્માને નિર્ગુણ નિરાકાર કહે છે. આપણું મન સગુણ અને સાકારથી ટેવાયેલું છે. કોઈ પણ વસ્તુ રૂપવાળી હોય અથવા આકારવાળી તે જ આપણે જોઈ શકીએ છીએ. એનો અર્થ એ થયો કે મન અને ઈન્દ્રિયોની મર્યાદા તે દ્વારા વ્યક્ત થયેલી ગણાય. નિર્ગુણ નિરાકારને પ્રત્યક્ષ રીતેથી જોઈ શકે નહીં તેથી મન ઉપર આધાર રાખવો જ પડે. એટલે મનનું માધ્યમ ધારદાર, ચોખ્ખુ અને પવિત્ર રાખવું જ રહ્યું તો જ પરમાત્માના પ્રકાશનું દર્શન કરી શકાય અને તેનો પરમ આનંદ માણી શકાય. પૂ. ‘મા’ તેવા પરમાનંદમાં દિવસો ગુજારે છે.

“उलटि समाना आपमें, प्रगटी ज्योति अनंत ।

साहेब सेवक एक संग, खेले नित्य बसंत ॥”

સદ્ગુરુ કબીર સાહેબ તે પરમ આનંદની ક્ષણોને લક્ષમાં રાખીને આ સાખીમાં આધ્યાત્મિક અનુભૂતિનું વર્ણન કરે છે. ‘ઊલટી સમાના’ એટલે ઉગ્ર તપશ્ચર્યા અને તેથી પ્રાપ્ત થતી સમાનતા સામાન્ય રીતે સંસારનો પ્રવાહ જે દિશામાં જતો હોય તે

દિશામાં સાધક પોતાનું મન પ્રવાહિત થવા દેતો નથી. તેનાથી વિરુદ્ધ દિશામાં તે પોતાના મનને લઈ જાય છે. એને જ આપણે ઉર્ધ્વગામી કહીએ છીએ. દા. ત. સંસારીનું મન સંગ્રહ કરવામાં માનનું હોય તે સ્વાભાવિક છે. પ્રકાશના પંથે આગળ વધનાર જીવ તેવો સંગ્રહ કરવામાં માનતો જ નથી. આ જ ઊલટો પ્રવાહ કહેવાય. આ રીતે પોતાના મનને કેળવણી આપતો આપતો તે જીવ એક દિવસ સમત્વ સાધે છે. 'સમાના' શબ્દમાં તે ભાવના નિહિત છે. 'સાહેબ' એટલે પરમાત્મા. આપણે જેને આત્મા પણ કહી શકીએ. 'સેવક' એટલે મન પોતે આત્માની સાથે એકરૂપ થઈ જાય છે. અને પરમ આનંદનો અનુભવ કર્યા કરે છે. આ ભાવ 'નિત્ય વસંત' શબ્દમાં વ્યક્ત કર્યો છે. નિત્ય પરમાનંદની અનુભૂતિ પૂ. મા કરી શકે છે તે વાત આ સાખીમાં સારી રીતે વ્યક્ત થઈ છે.

ભગવદ્ગીતા ૧૮ મા અધ્યાયમાં હૃદયમાં રહેલા ઈશ્વરની વાત કરે છે, તે હવે આપણને બરાબર સમજાઈ જશે. નિર્ગુણ નિરાકાર ઈશ્વર પ્રકાશ સ્વરૂપે આપણામાં રહીને આપણને તમામ પ્રકારની શક્તિ પ્રદાન કરે છે ને આપણે સૌ જગતમાં કાર્યરત રહીએ છીએ તે હકીકત આપણને પૂ. 'મા'ને સમજવામાં હવે મદદકર્તા થઈ પડશે. તે ઈશ્વરનો સાક્ષાત્કાર પૂ. 'મા' કરી ચૂક્યાં છે તેથી તેમને વારંવાર નિર્ગુણ નિરાકાર પ્રકાશનું દર્શન થતું રહે છે. પરમાત્માની આવી ગૂઢતમ વાતો બધાને સમજાતી નથી હોતી ને તેથી તે વાત બધા આગળ જાહેર કરી શકાતી નથી. જાહેર કરવા પ્રયત્ન કરનાર ઘણી વાર હાંસીને પાત્ર થઈ જાય છે. તેથી ગમે ત્યાં આ વાત જાહેર ન થવી જોઈએ. કબીર સાહેબ આ બાબતમાં સ્પષ્ટ માર્ગદર્શન આપતાં કહે છે:-

“હીરા તહાં ન ખોલીણ, જહાં ખોડી હૈ હાટ ।
કસકર બાંધી ગાંઠડી, ઝઠકર ચલો બાટ ॥”

કે હીરા સમાન જ્ઞાનની વાત સમજદાર અને રસ ધરાવનાર વ્યક્તિ આગળ જ થવી જોઈએ. જ્યાં 'ખોટી હાટ' એટલે કે અનિત્ય વસ્તુનું મૂલ્ય જ્યાં વધારે મહત્ત્વનું હોય ત્યાં જ્ઞાનીની વાત હાંસીને પાત્ર ઠરે છે. શાકભાજીના બજારમાં ઝવેરાત વેચવા જઈએ તો ઝવેરાતની કિંમત શાકભાજી જેટલી જ અંકાય તેથી સમજુ માણસે તેવી જગ્યાએ જ્ઞાનની પોટલી ખોલવી ન જોઈએ. બલ્કે તે પોટલીને વધારે મજબૂતાઈથી બાંધીને પોતાના માર્ગે આગળ જવું જોઈએ.

પૂ. 'મા' એ અંગત અનુભૂતિ જાહેર કરીને તેના સાક્ષી બનવાનું આપણને સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું. આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રે થતી અનુભૂતિ બધાને કહેવાતી નથી એ બાબતમાં પ્રતિબંધ હોય તેવી પ્રણાલિકા પહેલેથી ચાલતી આવી છે, તે પ્રણાલિકાથી સમાજને લાભ થવાને બદલે નુકશાન જ થયું છે. વિદ્યા મહત્ત્વની છે. તેનો અર્થ એવો નથી થતો કે તે છૂપાવવી જોઈએ. પ્રણાલિકા ચાલુ રહી તેથી એવી ઘણી બધી ઉપયોગી વિદ્યા લુપ્ત થઈ ગઈ. મારા સગા કાકા કાશીના શાસ્ત્રો ભણીને પંડિત થયેલા. તેઓ વ્યાકરણ-ચાર્ય હતા છતાં કુદરતી રીતે તેમને આયુર્વેદનું જ્ઞાન સહજ હતું. વનસ્પતિનું વિજ્ઞાન તેઓ વિશેષ જાણતા હતા. ભલભલા વ્યાધિઓ જોઈને તેઓ તરત જ વનસ્પતિ શોધી લાવતા અને એને ખવડાવતા અને દર્દી વ્યાધિમુક્ત થઈ જતો. તે વિદ્યા તેમની પાસે જ રહી ગઈ. કોઈને તે વિદ્યા તેઓ આપી શક્યા નહીં. એ વાત સાચી છે કે એવી ગૂઢ વિદ્યા યોગ્યતા વિના આપી શકાય નહીં.

યોગ્યતા તેમના જેવા વિદ્વાનો હેઠળ કેળવણી લેવાથી પ્રાપ્ત થતી હોય છે. એવા સંજોગો ઊભા થઈ શક્યા નહીં તેથી મહત્વની વિદ્યા લુપ્ત થઈ ગઈ. એટલે આપણી સમક્ષ, એ પ્રણાલિકા પૂ. 'મા'એ તોડીને, અંગત ગણાય એવી અનુભૂતિની વાત આપણને થોડી કહી તેથી આપણે લાભદાયી બન્યા.

આ મૌન શિબિરમાં આપણે ના આવ્યા હોત તો આ લાભ ના મળ્યો હોત. એમ તો મૌન શિબિરમાં બીજા પણ ઘણા લાભ આપણે મેળવી રહ્યા છીએ. મૌનથી મન અને વાણી પવિત્રતમ બને છે. એક પ્રકારનું બળ આપણામાં જાગે છે. મૌનથી મન વાણી તપીને અણિશુદ્ધ બને છે. એ લાભ પણ આપણને સૌને મળી રહ્યો છે, પરંતુ પ્રકાશ દર્શનની અનુભૂતિની વાત એથી પણ વિશેષ આપણને લાભદાયી થઈ પડશે. શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ ન હોય તો જાગશે અને હોય તો વધારે દૃઢ થશે. હું માનું છું કે આવા જ કોઈ હેતુથી પૂ. 'મા'એ પ્રણાલિકાનો ભંગ કરીને પ્રકાશ દર્શનની અનુભૂતિ કહી સંભળાવી.

* નૂતન વર્ષે સારાં પુસ્તકોની ભેટ *

દીવાળીના તહેવારો અને નવા વર્ષ પ્રસંગે શુભ લાગણી દર્શાવી સસ્તાં છતાં સારાં નાનાં પુસ્તકો આમ-જનોને ભેટ આપો. આવાં સર્વમંગલ ચેરિટેબલ ટ્રસ્ટમાં પુસ્તકો છે. સરલગીતા રૂ. ૩/-, શિવમહિમ્ન રૂ. ૪/-, વિષ્ણુસહસ્ર રૂ. ૪/- પોસ્ટેજ અલગ. પુસ્તકો હશે ત્યાં-સુધી મળી શકશે.

— તંત્રી

શિબિરમાં સાધકોએ પૂર્ણ કરેલા પારાયણોની નોંધ

ક્રમ	પારાયણ	કેટલી વાર	કેટલા સાધકો
૧.	વિષ્ણુસહસ્રનામ	૧૨૦	૨
		૧૦૮	૨
		૫૧	૧
		૨૪	૧
		૫	૧
૨.	પ્રકાશના પંથે	૧	૪
૩.	સરલગીતા	૧૦૮	૧
		૨૪	૧
		દરરોજ ૧	૪
૪.	શ્રી યોગેશ્વર લીલામૃત	૧૦૮	૨
		૨૪	૧
		૧૩	૧
		૧૧	૨
		૧	૧૧૨
૫.	ચંડીપાઠ	૫	૪
૬.	શ્રીમદ્ ભાગવત	૧	૨
૭.	સાંઈ પારાયણ	૧	૧
૮.	દેવી ભાગવત	૧	૧
૯.	પુરુષસૂક્ત	દરરોજ ૧૦૮ વાર	૧
૧૦.	અર્ધ અંજલી	૧	૨

કેલગેરીની દિવ્યશિબિર-મારી દૃષ્ટિએ

ગુલાબબેન મેઝ્કીસ

મૌન સાધના શિબિર (શરણાગતને ઉર્ધ્વ તરફ લઈ જનારી શિબિર). હિમાલયના દિવ્ય પ્રદેશ અને 'મા' ગંગાનું સ્મરણ કરાવે એવી પાવન ભૂમિ. પૂ. 'મા' પ્રભુના વિચરણથી પવિત્ર પરમાણુથી પાવન થયેલી ભૂમિ સાધના કરવા માટેનું સર્વ પ્રકારે અનુકૂળ સ્થાન. પૂ. 'મા' જ સદ્ગુરુ છે. આધ્યાત્મિક શાળા છે. સાત્ત્વિકતા પ્રધાન વાતાવરણ છે.

અહીં ધરાઈ ધરાઈને સાધના કરવાની સુવર્ણતક મળી છે. આવો મંગલ અવસર જીવનમાં કે સંસારમાં પણ ભાગ્યે જ જોવા મળે. સદ્ગુરુ આદર્શ છે. ઈશ્વરદર્શી છે. સાધકોનું સાચું હિત ઈચ્છનારા છે.

પૂ. 'મા'ની ચકોર દૃષ્ટિથી કોઈ બચી ના શકે.

અહીં સ્વચ્છતા, શિસ્ત, નિયમિતતા, નિયમોનું પાલન જીવનમાં ઉતારવાનું છે. સંસારમાં રહેલા જીવોના મનને પ્રભુપરાયણ બનાવવાનું અને આરોગ્ય પણ સારું બનાવવાનું પરમ તીર્થ છે. જીવનમાં પરિવર્તન લાવવાની અણમોલ તક છે. અહીં સહુ કાંઈ સારું સારું સારું જ છે. મનને સુખ આપનારું છે. કારણ પૂ. 'મા' ભગવતી શિબિરનાં સર્જક છે, પ્રાણ છે. ઋષિ, મુનિ, યજ્ઞ, કિન્નરોને પણ આવવાનું મન થાય. ભારતની દિવ્યભૂમિનું સ્મરણ થાય છે. પરદેશમાં આવી શિબિર, આટલી લાંબી શિબિર, પૂ. 'મા'ની કૃપાથી જ સંભવી શકે. હે સૌની પ્રેરણા દેવી, સૌની

દીવાદાંડી, તમારો જય જય જય કાર હો. તમારા મહા શિબિર યજ્ઞને સામાન્ય જીવ ના સમજી શકે.

પૂ. 'મા'—પ્રભુનું ઋણ કેવી રીતે વાળી શકીશું? પ્રેમથી પ્રણામ અને જપ ગાન કરી, જીવન નિર્મળ કરીને, પ્રભુનું 'મા'નું નામ રોશન કરીને મૌન સાધના શિબિરનું આયોજન કરનાર વ્હાલાં મા—પ્રભુને કોટી કોટી પ્રણામ.

કેલગેરીથી થોડે દૂર મૌન સાધનાનું દિવ્ય સ્થળ છે. પૂ. માએ ત્યાં એમની દિવ્યતા પ્રસારી છે. એટલે પૂ. 'મા'ના પવિત્ર ચરણરજથી એ સ્થાન તીર્થ સમું બની ગયું. સાધના ખંડના પ્રવેશદ્વાર આગળ જ “સુસ્વાગતમ, મૌન સાધના શિબિર, ઐ યોગેશ્વરાય નમઃ; ઐ ‘મા’ સર્વેશ્વર્યે નમઃ”થી સાધકોનું સ્વાગત થાય છે. પ્રાર્થના ખંડમાં દિવાલ ઉપર સફેદ ચાદરો અને એના ઉપર શાસ્ત્રોનાં અને સંતોનાં સુવાક્યો તેમ જ અન્ય સૂત્રો ‘મૌન’, ‘શાંતિ જાળવો’, ‘મૌન સાથે મંત્રજપ’ હોલ સુંદર લાગે છે. મંદિરમાં ચિન્મય લાગતાં પૂ. 'મા'—પ્રભુનાં સ્વરૂપો, સ્વયં જગત-જનની 'મા' સર્વેશ્વરીથી હોલ દીપી ઊઠે છે. હોલ સુંદર, સ્વચ્છ અને વ્યવસ્થિત છે. વાયુ મંડળ સાત્ત્વિક છે.

અહીં 'કાગભુશુંડજી'નું સ્મરણ થાય છે. કાગભુશુંડજીની પ્રેમભક્તિના પરિણામે કેટલાયે માર્દલો સુધીનું વાતાવરણ પવિત્ર પરમાણુથી અને દિવ્યતાથી ભરપૂર હતું. અહીં પણ એવું જ લાગે છે. કારણ પરમશક્તિનું સાકાર સ્વરૂપ પૂ. 'મા' સર્વેશ્વરીએ આ આયોજન કર્યું છે. અહીંના કણેકણ પૂ. માનો સ્પર્શ પામી ધન્ય બન્યા છે. તો સાધકો ધન્ય બને જ, એમાં શંકાને ક્યાં સ્થાન છે? જ્યાં નજર જાય ત્યાં 'મા'—પ્રભુનું દર્શન થાય છે. હોલમાં

તોરણોમાં પણ ઝૂં 'મા'ના નામનું સ્મરણ ઠેર ઠેર થાય છે. જરા પણ ક્યાંયે ક્યાંય નથી. સંપૂર્ણતાના દર્શન થાય છે. આમ અક્ષર-દેહે, સ્વસ્વરૂપે, પ્રત્યક્ષ 'મા'ના દર્શન થયાં જ કરે છે. એ દર્શન-થી, પાવન પરમાણુથી વાતાવરણ સાત્ત્વિક લાગે છે.

સાધના કરવા માટે સંપૂર્ણ અનુકૂળ વાતાવરણ અહીં છે. પરમધામથી છૂટા પડેલા જીવો સંસારમાં આસક્તિ કરી બેઠા અને જન્મમરણના ચક્રમાં અટવાઈ ગયા. સ્વચ્છ ચાદર (જીવન) લઈને આવેલા એમાં ડાઘ પાડી દીધા અને મેલી કરી નાંખી—(રાગ, દ્વેષ, કામ, ક્રોધ, ઈર્ષ્યા વગેરે દોષોથી). એને સ્વચ્છ કરવા માટે અહીં સાબુ, સોડા અને પાણી છે—(સુવાક્યો, પુસ્તકોનું વાંચન, મંત્રજપ, પ. પૂ. 'મા'ના દર્શન, પ્રણામ). મનને નિર્મળ કરવા માટેનું ઉત્તમ સ્થાન આ શિબિર છે. જે ટેવો છે—આળસ, પ્રમાદ—ને સુધારીને તેમાં પરિવર્તન લાવવાનું. સ્વભાવમાં પરિવર્તન લાવવાનું છે.

શાંત એકાંત વાતાવરણ અને પૂ. 'મા'ની હાજરી—જે સતત સાધના કરવા માટે પ્રેરણા આપ્યા કરે. કોઈ બંધન નથી. પોતે જ પોતાના ચોકીદાર બનીને સાધના કરવાની છે. સાધના એક અઠવાડીયાની હોઈ શકે, પણ આ તો ૨૭ દિવસની! વળી મૌન સાધના શિબિર! જ્યાં વાણીનો ખોટો ઉપયોગ ના થાય એટલે શાંતિ જળવાય. સાધનામાં મૌન જરૂરી છે. પૂ. 'મા'નું ચાર વર્ષથી મૌન છે. છતાં એમનાં મૌનમાં પણ એ બધાં જ કાર્યો કર્યાં જ કરે છે, કરાવે છે. સંપૂર્ણ જવાબદારી, વ્યવસ્થા, માર્ગદર્શન, અરે! સઘળા સાધકોને સાચવવાની જવાબદારી પૂ. 'મા' જ લઈ રહ્યાં છે. આદર્શ, સર્વસમર્થ, પૂર્ણ અને આત્મદર્શી સદ્ગુરુ પૂ. 'મા'

અહીં છે. દરેક સાધક અહીંથી કંઈક ભાથુ ભાંધીને જાય, પ્રભુપંથે આગળ વધે, પ્રભુભક્તિની લગન વધે, નામસ્મરણની રટ લાગે એવું પૂ. 'મા' ઈચ્છે છે. સાધકોનાં શરણાગતનાં સાચાં હિતચિંતક પૂ. 'મા' જ છે. પૂ. 'મા' જ સાધના કરાવે છે. જન્મોજન્મનું ભાથું બંધાવે છે.

જુદી જુદી બેઠકોમાં પ્રાર્થના, પ્રણામ, મંત્રજપ, પારાયણ વિગેરે કરાવીને જુદી જુદી રીતે પ્રભુ સ્મરણ જ કરાવે છે. અહીં જાણે ગુરુકુળમાં કે ઋષિમુનિના આશ્રમમાં હોઈએ એવું લાગે છે. વિદ્યાર્થી જીવનનું સ્મરણ થાય છે. હા, આપણી આધ્યાત્મિક શાળા જ છે ને! અહીં આત્મિક જ્ઞાન મળે છે. જે ભવાટવીમાંથી ઉગારનારું અને પરમ આનંદ, પરમ સુખ અને પરમ શાંતિ આપનારું છે.

અહીં શિસ્ત, નિયમિતતા અને નિયમોનું પાલન પૂ. 'મા' પણ કરે છે. અને સાધકો પાસે પણ કરાવે છે. ભૂલ કરતા બાળકને, ખાડામાં પડતા બાળકને ટકોર કરીને બચાવી લે છે.

સૌ બહેનોને ઘરની જવાબદારીમાંથી મુક્ત કર્યાં છે. તો અહીં સાધનામાં જ સમય પસાર થાય એવી આશા પૂ. 'મા' જરૂર રાખે. આપણે જ આપણો સુધાર કરવાનો છે. પૂ. 'મા'ની સન્નિધિમાં આમ અહીં સૌ સાધકો હાથમાં ગૌમુખી લઈને મંત્રજપ કરતા દેખાય. સૌનું મૌન હોય, શાંતિ હોય જાણે શાંતાશ્રમમાં હોઈએ એવું લાગે છે.

પૂ. મા દૂરથી સૌ સાધકોને ભેળા કરી સાચું, આદર્શ જીવન જીવવાની તાલીમ આ શિબિરમાં આપે છે. શિબિરમાં પૂ. 'મા'એ પ્રાણ પૂર્યો છે. થાક્યા વિના કામ કર્યાં જ કરે છે. પૂ. 'મા'એ

તનની અને મનની તંદુરસ્તીનું સાધકો માટે ખાસ ધ્યાન રાખ્યું છે. ખોરાક સાદો—સલાડ, દૂધ, ફળ, સૂકાફળ અને સાંજે ખીચડી, જે સાધકો માટે હિતકારી છે. અહીં આટલે દૂર ભજન માટે આવ્યા છે ભોજન માટે નહીં. સાદા, હલકા પૌષ્ટિક ખોરાક સાથે શરીરના દરેક અંગની કસરતને પણ મહત્વ આપ્યું છે. પૂ. 'મા' કસરત કરાવે છે અને પોતે પણ કરે છે. પૂ. 'મા' સાથે નદીકિનારે પણ જવાનું થાય છે. ત્યાંના નિર્મળ પાણી ખળ ખળ વહ્યા કરે છે. જાણે આપણને સંદેશો આપે છે—પ્રેમ ભક્તિનો પ્રવાહ પ્રભુ તરફ આવી રીતે વહ્યા કરો. અહીં હિમાલય જેવું દૃશ્ય લાગે છે. અહીં સાધના કરવાનો થાક કે કંટાળો નથી લાગતો. પ્રેમથી, ભાવથી સાધન ભજન થાય છે. પૂ. 'મા'નું દર્શન અને એના પ્રેમથી આનંદ આનંદ છે. જેને આપણા આરાધ્ય દેવ માન્યા, સદ્ગુરુ માન્યા એમની સન્નિધિમાં સાધના કરવાનો આનંદ અને ભાવ અલૌકિક છે. અરે! આ તો જીવનનો મંગલ અવસર છે. આવો અવસર વારંવાર ન મળે. ભવજળનું તરવાનું આ ટાણું છે. આપણે તો મથામણ કરવાની છે. તારનારાં તો પૂ. 'મા' છે. શિબિરમાં જે સાધના કરવાનો મંગલ અવસર મળ્યો તેવો ક્યાંયે ના મળે એવો અવસર 'મા' જ આપી શકે! વારંવાર આવી શિબિરો રાખજો. સંસારમાં તપેલા જીવોને આ રીતે પાસે બોલાવી સાધના કરાવી, દિવ્ય પ્રેમમાં સ્નાન કરાવી, સાચા પંથે (પ્રભુપંથે) જીવન જીવતાં શીખવજો.

અહીં જે ભાથુ મળે છે તેને જીવનમાં ઉતારીએ. પૂ. 'મા'—પ્રભુને અને શિબિરને ઉજ્જવળ કરીએ. 'મા'. અને પ્રભુ વર્ષો અને યુગો વીતશે તોયે પણ અમર રહેશે. દેશ, વિદેશમાં ભક્તો તમારા ગુણગાન ગાઈને ધન્ય બનશે.

હે 'મા' ભગવતી! તમારા મહાન કાર્યને (સંસારમાંથી સત્સંગે લઈ જવાના, સાધના કરાવવાના, નિર્મળ કરવાના) કયા શબ્દોમાં બિરદાવીએ?

હે 'મા'! પ્રભુએ તમોને ના પ્રગટાવ્યાં હોત તો અમે સંસારમાં જ ગળાબૂડ રહ્યાં હોત. જીવોને જગાડીને પ્રભુપરાયણ બનાવવાનું તમારું કાર્ય જોઈને અવાક્ થઈ જવાય છે. પ્રભુના અમે ખૂબ ખૂબ ઋણી છીએ.

હે પ્રેમ સાગર! તારી પ્રેમવર્ષામાં સ્નાન કરીને તારા નામના મંગલ મંત્રથી એક દિવસ જરૂર અમે નિર્મળ થઈશું. પછી પરમધામમાં જ્યાં સદા વસંત હશે. પરમ આનંદ, પરમ સુખ, પરમ શાંતિ તારી સમીપે માણીશું.

'મા' ધન્ય છે તમોને. તમે મૌન સાધના શિબિર રાખી અમોને જીવનમાં સાધના કરવાની ઉત્તમ તક આપી.

ભેળા મળેલા સૌ સાધકો યથાશક્તિ ભાથુ બાંધી, સુખદ સ્મરણ લઈને પાછા સંસારમાં જશે. પણ 'મા'! તું સદા અમારી સાથે, અમારા મનમાં, અમારા હૃદયમાં, અમારા રોમેરોમમાં પથરાઈ જશે. વ્હાલા 'મા'—પ્રભુ, જન્મોજન્મ તમારાં જ બનીએ, તમારું જ સ્મરણ સદા રહો એવી પ્રાર્થના છે.

* જે માણસ પાપ કરી બેસે છે તે તો મનુષ્ય છે, જે તે પાપનું અંતઃકરણપૂર્વક પ્રાયશ્ચિત્ત કરે છે તે સાધુ છે અને જે પાપ કરીને અભિમાન—મહત્તાનો ભાવ કરે છે તે શેતાન છે.

* કાલનો શો ભરોસો? સત્કાર્ય મુલતવી ન રાખો.

શિબિરમાં શું જોયું?

હેમંત

પરમ પૂ. 'મા' પ્રભુની કૃપાથી અમે તા. ૧૪-૮-૯૯ ના રોજ પૂ. મા પ્રભુના સુંદર સ્વર્ગ જેવા મંદિરમાં આવી પહોંચ્યા. પ્રથમ નજરે જ આ મંદિર અતિ રળિયામણું, સુંદર લાગ્યું. જાણે પૂ. 'મા'એ અમારા જેવા અવગુણ સંપન્ન બાળકોને પોતાની જાતની શુદ્ધિ માટે કરેલી કૃપા છે. સુંદર નિયમોથી નિયમિત બની જીવનનું—ઘડતર કરવા માટે કરેલી આ સુંદર આશ્રમની રચના છે.

પૂજ્ય શ્રી યોગેશ્વરજી પોતાના સ્વરૂપમાંથી જાણે પ્રત્યક્ષ બનીને સૌન ધારણ કરી એમના બાળકોને નિલાળતા હોય સાથે પૂ. 'મા'નું પ્રગટ સાન્નિધ્ય સત્યની શોધ અથવા જીવન મુક્તિની તાલિમ આપતા હોય એવું અવર્ણનીય દૃશ્ય જોતાં જ મન ગદગદ આનંદથી પ્રકુલિત થઈ ગયું. પૂજ્ય 'મા'ની કૃપાથી જ જાણે આ આશ્રમમાં બધા જ સાધકોના જપ યજ્ઞ નિયમિત ચાલતા હોવાથી બધાના હૃદય મંદિરમાં, પોતે જ સ્વયં બિરાજીને ઘંટનાદ કરી પ્રભુના નામનો ડંકો વગાડી દીધો હોય એવું લાગતું હતું.

પૂજ્ય 'મા'ના દરબારમાં રહીને શું જોયું? ગુરુભક્તિ કેવી હોય? શાસ્ત્રોદ્ધારા વિવિધ સંત ચરિત્રોદ્ધારા, અને પોતાના દિવ્ય અનુભવોદ્ધારા ગુરુભક્તિ બતાવી. અરે! પૂજ્ય 'મા' એ જ ગુરુભક્તિનું પ્રત્યક્ષ ઉદાહરણ છે. એ પૂજ્ય 'મા'ની પ્રત્યેક ક્રિયા નિલાળીને ગુરુભક્તિ ને ગુરુપ્રેમનું વિશેષ જ્ઞાન થાય છે.

અરે, સંત જ્ઞાનેશ્વર મહારાજનું ચરિત્ર ચલચિત્રદ્વારા બતાવી

મનને આનંદ થયો.

આધ્યાત્મિક વિકાસ સાથે, શારીરિક તંદુરસ્તી માટે આહાર-વિહારની પૂર્ણ તાલિમ 'મા'એ અહીં આપી ત્યારે થતું હતું કે સ્વર્ગના દેવતાઓની પણ આવી કોઈ સંભાળ ના રાખતું હોય?

અરે, પૂજ્ય 'મા'ની કરુણા તો જુઓ. શિબિરમાં આવેલા સૌ માટે આસપાસ આવેલાં કુદરતી સ્થાનો જોવા માટે ખાસ સગવડ રાખી. કેવી અદ્ભુત કાળજી! પૂ. 'મા'ની કરુણાનું જાણે ઉત્તમ ઉદાહરણ.

હે સાક્ષાત્ જગદંબા, મારા અવગુણ વિસરીને અમને ગુણ-વાન, શ્રદ્ધાવાન, ભક્તિવાન કરી જીવનના સત્યપથ પર ચાલવાની શક્તિ આપો, કૃપા કરો. અમારા પર સદા આપની મમતાનો વર-સાદ વરસાવતાં રહો, રસ્તો ભૂલેલા બાળકને માર્ગ દાખવી મુક્ત કરો, મુક્ત કરો, મુક્ત કરો, એ જ અંતઃકરણ પૂર્વકની પ્રાર્થના.

સુવાક્યો

* સારું જીવન તો તે માણસનું કહેવાય, જે બીજાનું ભલું કરતો હોય. પરંતુ એશઆરામ અને ભોગવિલાસનો ત્યાગ કર્યા વિના તે બીજાનું ભલું શી રીતે કરી શકે ને સદાચારી જીવન કઈ રીતે ગાળી શકે?

* સાચું સુખ પોતાના દેહનો અને કુટુંબીનો જ વિચાર કરવાથી મળતું નથી; પણ દેહને અને કુટુંબને અન્યની સેવા માટે હોમી દેવાથી મળે છે.

— મહાત્મા ટોલ્સ્ટોય

* एक संदेश *

आदर्श गोपाल

कल कल करती हुई यह नदीयां,
कुछ कहना चाहती है !
बात शायद स्वयं मेरे अंतरकी है !

सामान्य से बहता हुआ यह जल,
न जाने कीसके मिलन की आस में ?
निश्चिंत सा बहता चला जा रहा है !
मेरी आत्माकी तरह शायद इसे भी
शांतिकी तलाश है !

कानोमें गुंजती हुई यह निरंतर सी कल कल
कहीं विलिन होनेके लीये लालयित है
कहां ? किससे ?

नदीका यह बहता आवेग
सागर से मिलने के लिये
सागरमें समा जाने के लिये
उसीमें अपने असतित्व को खोने लिये
निरंतर बहता है !

ओर !

जब सागरमें विलिन हो जाता है

तो,

सुख, संतोष व शांति पाता है

मेरी दृष्टी तो क्षितिज के उस पार है !
मेरा मन क्षितिज के उस ओर,
जानेको लालयित रहता है
क्यां मेरे मन का सुख, संतोष, शांति
वंधी है ?
अंतर का एक धीमा सा स्वर आता है
“हा” !

मगर पहुंचुं तो कैसे ?

पांड तो कैसे ?

क्षितिज के उस पार से कोइ आवाज दे !

कोइ बांह पकड कर ले जांये !

कोइ सहारा दे !

कोइ मेरी इस प्यासी आत्मा को
मिलनकी शुभ वेला में विलिन करदे.

समयनुं मूल्य

कोईपणु कार्य तेना योग्य समये करवामां आवे छे तो
व तेनुं मळत्व छे. वर्तमान युगानी अेक-अेक पण अति-
मूल्यवान छे. आ धीरातुल्य समयनो आपणु सारी रीते
उपयोग करीने जवनमां विशेषताओ, योग्यताओ धारणु
करीअे. जवनने दिव्यगुणोथी संपन्न बनावीअे. समय
कोईना माटे थोबतो नथी अने थोबथे पणु नछी.

પ્રેરક પ્રસંગો

ઝિઝુવાડિયા કનેયાલાલ

ઈંદિરાના હાથપગમાંથી નીકળતી સુગંધની સુગંધ

શ્રી દિલીપકુમાર રોય—આ સુગંધ વિશે લખવાનું તો હું ભૂલી જ ગયો! હાથપગમાંથી સુગંધ પ્રગટ થવાના એક બે નહિ, પણ અસંખ્ય પ્રસંગો બન્યા છે. ઈંદિરા જ્યારે જ્યારે સમાધિમાં કૃષ્ણનો સ્પર્શ કરે છે ત્યારે દરેક વખતે આ બને છે. એક વખત તો ઈંદિરા મોટરમાં કેટલાક શિષ્યોની સાથે દિલ્હીની ભીડમાં થઈને જતી હતી ત્યારે આવું બનેલું! સામાન્ય રીતે એના હાથપગમાંથી સુગંધ નીકળે છે, પરંતુ એક વખત એના કેશમાંથી પણ સુગંધ નીકળતી હતી. જ્યારે ઈંદિરાના શરીરમાંથી આવી સુગંધ નીકળતી હોય ત્યારે એ કોઈને અડકે તો તે વ્યક્તિના શરીરમાંથી પણ એવી રીતે સુગંધ નીકળવા માંડે છે. એના અડકવાથી આઠ આઠ, દશ દશ ભક્તો પર એકી સાથે આવી અસર થઈ હોય એવું યે ઘણીવાર બન્યું છે!

કેટલાયે માણસો ઈંદિરાના ચમત્કારોના સાક્ષી છે. એટલું જ નહિ, તેમને આ ચમત્કારોનો પ્રત્યક્ષ લાભ પણ મળેલો છે. દાખલા તરીકે; ૧૯૬૦ ના સપ્ટેમ્બરમાં, ઈંદિરાની નાની બહેન અને શિષ્યા કાન્તાને હોસ્પિટલમાં એક મોટું ઓપરેશન કરવામાં આવેલું. ઓપરેશન વખતે દાક્તરની એક ગંભીર ગલતી થઈ ગઈ. એમાંથી એ ભાગ્યે જ બચી હોત, પણ ઈશ્વરની કૃપા અણધારી રીતે આવી મળી અને એ બચી ગઈ. આ વિશે કાન્તાએ પોતાના એક ગુરુભાઈ પ્રશાન્તને લખેલો પત્ર અહીં રજૂ કરીશ.

“જ્યારે મને ઓપરેશન થિયેટરમાં લઈ ગયા, ત્યારે મારી ચારે તરફ મુમુતી બાંધેલાં મોઢાં જોઈ હું એકદમ ભયભીત થઈ ગઈ. પછી એ લોકોએ મને ઘેનની દવા સુંઘાડી, અને તત્કાળ હું જેભાન થઈ ગઈ, પણ થોડા વખતમાં હું ફરી ભાનમાં આવી ગઈ. બધા દાક્તરોને અને નર્સોને હું દેખતી હતી, અને મને સખત વેદના થતી હતી. ફરી પાછી હું ભયભીત થઈ ગઈ અને મારા મોંમાંથી ચીસ નીકળી ગઈ : ‘ઓ મા ! તરત જ મેં માને મારી બાજુમાં ઊભેલી જોઈ ! મારા જમણા ખભા પર હાથ મૂકી એ મને આશ્વાસન આપતી હતી. મેં એના શબ્દો પણ સાંભળ્યા : ‘ચિંતા ન કર ! હું તારી પાસે જ છું !’ પછી મને ફરી દવા સુંઘાડવામાં આવી, અને હું જેભાન થઈ ગઈ.

જ્યારે આ બધું બની રહ્યું હતું ત્યારે મા તો ત્યાંથી ઘણે દૂર મારે માટે રખાયેલા દવાખાનામાં કમરામાં બેઠેલ હતી. ત્યાં તેણે મોહનભાઈને કહ્યું કે, ‘કાન્તા મને બોલાવે છે, એને મારી જરૂર છે. મારે જવું જોઈએ, અને પ્રશાંત, મેં મા કહીને બૂમ પાડી અને એને મારી બાજુમાં ઊભેલી જોઈ તે જ પળે આ બોલેલી !

જ્યારે હું ભાનમાં આવી ત્યારે મને અસહ્ય દર્દ થતું હતું. હું મારો અંગૂઠો પણ હલાવી શકતી નહોતી. હોસ્પિટલના માણસો મને આશ્વાસન આપ્યા કરતા હતા. કહેતાં હતાં કે ઓપરેશન પછી આવું લાગે તે સ્વાભાવિક છે. બીજે દિવસે સાંજે મા મને મળવા આવી, ત્યારે પણ દર્દ અસહ્ય થતું. રાતના એકને સમુમારે મારું આખું શરીર કાંપવા માંડ્યું. મારી સખી દીના મારા જ ઓરડામાં મારી બાજુમાં સૂતી હતી, તેણે મને ચાર—પાંચ ધાબળા ઓઢાડી દીધા, તો યે કંપ અટક્યો નહિ. પછી રેસિડન્ટ દાક્તરને બોલાવવામાં આવ્યો, તો તેણે કહ્યું કે કંઈક ગરબડ જેવું લાગે છે. રાતના

બેના સુમારે મેં બેડ-પાનની માગણી કરી એ મને આપવામાં આવ્યું. નર્સ એકાએક ગભરાઈ ગઈ અને ઓરડામાંથી બહાર નીકળી ગઈ. પાંચેક મિનિટ પછી તે પાછી આવી ત્યારે તેની સાથે રેસિડંટ દાક્તર એક સિસ્ટર અને બીજી બે નર્સો હતી. તે બધાં મારા ખાટલાની આસપાસ ઊભાં રહ્યાં, ને એકબીજાને હા, હા, એમ કહેવા લાગ્યાં. હું પૂછ્યા જ કરું કે શું છે, મને તો કહો! પણ તેઓ મને કશું જ કહે નહિ! પરંતુ તેમણે મૂર્ખાઈ એ કરી કે બહાર નીકળી મારી બારી આગળ જ તેઓ અંદર અંદર મસલત કરવા ઊભાં રહ્યાં. એમની વાતોમાંથી મેં શબ્દો પકડ્યા : ‘ગોજ અંદર રહી ગએલ છે! દાક્તરને એકદમ ખબર આપવી જોઈએ!’ પછી જ્યારે નર્સ અંદર આવી ત્યારે મેં એની પાસેથી વાત કઢાવી કે ઓપરેશન કર્યા પછી બેદરકારીથી ગોજ વૃણની અંદર રહી ગએલ છે, અને બે આંગળ જેટલો બહાર દેખાય પણ છે. એણે એ પણ કહ્યું કે સરજનને ખબર આપવામાં આવી છે, અને બીજા ઓપરેશનની તૈયારી કરવાનું પણ એમણે કહ્યું છે. તે વખતે મને ૧૦૨.૮ ડિગ્રી તાવ હતો. આ બધું હોસ્પિટલની રાત્રી નર્સ પોતાની લોગ-બુકમાં નોંધ્યું હતું.

વગર ઓપરેશને બગડેલી બાજી સુધારી

સવારે ૭-૩૦ વાગે મા અને દાદાજી આવ્યાં. એમને જોતાં જ હું રડી પડી. બોલી : ‘મા, આ લોકોએ તો મને મારી નાંખી!’ દીનાએ બનેલી બધી વાત કરી. માએ લોગ બુકમાં જોઈ ખાતરી કરી.

નવ વાગ્યે સર્જન દાક્તર બાઈ આવી. મારી તપાસ કરી તેણે જાહેર કર્યું કે ગોજ કાઢવા માટે મારી હોજરીનું ફરી ઓપરેશન કરવું પડશે. માએ ઓપરેશન સવારને બદલે સાંજે રાખવાનું કહ્યું,

અને પોતાને મારા કમરામાં મારી સાથે રહેવા દેવાની માગણી કરી. કમરામાં અમે બે એકલાં પડ્યાં ત્યારે માએ કહ્યું : ‘બધું ભૂલી જા! એક ઈશ્વરનો જ વિચાર કર, અને ઈશ્વરના ચરણમાં તારી જાતને સમર્પિત કરી દે!’ મેં કહ્યું, ‘મા હું સાજી થઈશ?’ માએ કહ્યું, ‘ઈશ્વર જે કરે છે તે સારું જ કરે છે. બધું ઈશ્વરની ઈચ્છા પ્રમાણે થાય છે.’ આમ કહી તેણે મારો હાથ પકડ્યો, અને કહ્યું, ‘ભગવાનનું સ્મરણ કર હવે!’ હું હજી બીતી હતી. એણે હજી મારો હાથ પકડીને જાણે એ મારામાં કશાકનો સંચાર કરતી હોય એવું ચોખ્ખું મેં અનુભવ્યું. ધીરે ધીરે મારું મન શાંત પડતું ગયું. મારા આખા શરીરમાં શાંતિ પ્રસરી ગઈ. મેં જ્યારે આંખો ઊઘાડી ત્યારે બાર વાગ્યા હતા. હવે મારું શરીર તાવથી ધગતું નહોતું, અને દર્દ પણ ઘણું ઓછું થઈ ગયું હતું. હવે માએ મારો હાથ છોડ્યો, અને એ દાક્તરને બોલાવવા ગઈ. દાક્તર બાઈ પોતાના રસાલા સાથે મારી પુનઃ તપાસ કરવા આરી પહોંચી. પણ ગોજ સાવ અદૃશ્ય થઈ ગએલ જોઈ એની નવાઈનો પાર ન રહ્યો. તેમણે ચારે બાજુ ગોજની તપાસ કરી, પણ ક્યાંય એનો પત્તો ન લાગ્યો. છેવટે તેમણે કબૂલ કર્યું કે આ ચમત્કાર હતો!

મા જ્યારે આશ્રમમાં આવ્યાં ત્યારે એમને પોતાને ૧૦૨.૮ ડિગ્રી તાવ હતો, અને ત્રણ દિવસ સુધી એ તાવ રહ્યો. (હું આગળ કહી ગઈ તે પ્રમાણે મારો તાવ ૧૦૨.૮ ડિગ્રી હતો તે ઓછો થતો જઈ ઊતરી ગયો હતો.) આમ મારી જિંદગી તેઓએ બચાવી. પાત્ર અપાત્ર ઘણાઓને આવી રીતે તેઓ બચાવે છે.

આ પ્રસંગને અનુરૂપ અને આવા બનાવોને અનુમોદન આપતો એક પ્રસંગ સ્વ. મોહનભાઈ ભક્તે અંબાજીમાં એક પ્રસંગે કહેલ તે અહીંયા રજૂ કરું તો અસ્થાને નહિ ગણાય. જે પ્રસંગ

મોહનભાઈએ કહેલ તે સમયે પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીજી અમેરિકા હતાં. અને મોહનભાઈ ભારતમાં કપુરામાં હતા. શ્રી મોહનભાઈએ કહે કે, 'મારાં પગે બીજી વખત ઓપરેશન કર્યું ત્યારે એક રાત્રે મને ખૂબ જ વેદના થતી હતી. વેદના અસહ્ય હતી તેથી મારાથી થોડા આકરા થઈ જવાયું અને મોટેથી બોલી જવાયું, 'મા, તું તો કેવી મા છો! મને કેટલી વેદના થાય છે તેનું પણ તને કાંઈ ભાન નથી?' અને એ જ રાત્રે મોહનભાઈ તંદ્રા અવસ્થામાં હતા ત્યારે મા શ્રી સર્વેશ્વરીનું આગમન થયું. સફેદ વસ્ત્રોમાં તેમનું સ્વરૂપ દિવ્ય હતું. આવીને માએ પોતાના બે હાથમાં મોહનભાઈના દેહને ઊંચકી લીધો અને આકાશગમન કરવા માંડ્યું. રસ્તામાં અનેક લોકો વટાવ્યા પછી અમે એક એવા દિવ્ય લોકમાં પહોંચ્યા જ્યાં શાસ્ત્રોમાં વર્ણન આવે છે તેવા લોકો, અનેક દેવ જેવી દૈદીપ્તમાન વ્યક્તિઓ અને ઋષિ મુનિઓની ઉપસ્થિતિ હતી. જેમાં આપણાં પરમ વંદનીય ગુરુ શ્રી યોગેશ્વરજી પણ હતા. પૂ. માએ ગુરુદેવ શ્રી યોગેશ્વરજી પાસે મારા દેહને મૂકી કહ્યું, 'પ્રભુ, આ મોહન-ભાઈની હાલત જુઓ.' એટલે યોગેશ્વરજીએ માને કહ્યું તેમના પૂર્વજન્મોનાં કર્મ અનુસાર તેમને જે ભોગરવાનું છે તે ભોગવી લેવા દો. ત્યાર બાદ જે રીતે અમે ગએલ તે જ રીતે માએ તેમના બે હાથ વચ્ચે મને ઊંચકી પાછાં પૃથ્વી પર આવી પહોંચ્યાં. ત્યાર બાદ રોજ મોડી રાત્રે મા આવતાં અને પલંગની બાજુએ ખુરશી ઉપર આખી રાત બેસી રહેતાં. મારાં શરીરે હાથ ફેરવતાં. વહેલી સવારે મને ઊઠાડતા અને કહેતાં. 'મોહનલાલ, હવે ઊઠો. સવાર પડવા આવ્યું છે. હવે હું જાઉં છું. આ રીતે મને પગે આરામ થયો ત્યાંસુધી પૂ. મા રોજ મોડી રાત્રે આવતાં અને વહેલી સવારે મને ઊઠાડી જતા રહેતાં.

સરિતા તટે 'મા' સર્વેશ્વરી

શકુંતલાબેન

તમારા શ્રી ચરણોમાં કોટી કોટી પ્રણામ. પૂ. 'મા'એ આ વખતની શિબિરના નિયમોમાં એટલી બધી છૂટ રાખી છે કે જેને જે નિયમ લેવો હોય તે લઈ શકે. નિયમ લઈને પ્રભુ પાસેથી જેટલું લૂંટાય તેટલો સમય લૂંટવાનો. એક અનેરો અવસર છે. મારાથી પનામામાં તો મૌન રખાતું નથી. કોઈકવાર નવરાત્રિ પર ૧૨ વાગ્યા સુધી રાખું છું. અહીં તો પહેલેથી જ મૌન રાખી લીધું છે. આવો અવસર જીવનમાં ફરી મળે ન મળે, કોને ખબર? આવેલી તક ગુમાવવી નથી. મૌન મને ગમે છે. આમ તો હું વાત બહુ કરું છું. પરંતુ પ્રભુનું સ્મરણ પણ મને બહુ જ ગમે છે. પ્રભુના ભક્તો પણ મને બહુ ગમે છે. બધાને જોઈને આનંદ આનંદ થાય છે.

૩ થી ૫ વ્યક્તિગત સાધનાના સમયે પૂ. શ્રી 'મા' આજે અમોને નદીકિનારે લઈ ગયાં. એકબાજુ પૂ. 'મા' ખુરશી પર બેઠાં હતાં ને બીજી બાજુ ભાગીરથી મૈયા બંને મૈયાનો સંગમ થયો. એમણે શું વાત કરી તે તો પૂ. શ્રી પ્રભુ જ જાણે. ઉપર સૂર્ય-નારાયણ દેવ, બરાબર પ્રકાશ આપતા હતા. પૂ. શ્રી 'મા'ને માથા પર કેટલો તાપ લાગ્યો હશે? પૂ. 'મા'એ માથા પર પણ કાંઈ ન મૂકવા દીધું. પૂ. 'મા' તો સૂર્યનારાયણને કહેતાં હશે, 'તમે સ્વાગત કરવા આવ્યા છો તો તે ધરાઈને કરી લ્યો.' બધા ભક્તો પણ તાપમાં તપી રહ્યા હતા. આજે પાછી ઘણાની નિર્જળા એકાદશી

હતી. પરંતુ પૂ. શ્રી 'મા'ની શીતળ છાયા હતી. એટલે તાપ ન લાગ્યો. થોડા સમય પછી આકાશમાં વાદળો પણ દોડાદોડ કરી ગાજવા લાગ્યાં. અમે જેમ ખુશ થઈ ગયા હતાં તેમ વાદળો પણ ખુશ થઈ ગયાં હશે. પહેલાં મોટી વીજળી થઈ એટલે બધા ચમકી ઊઠ્યા. કોઈની તો કદાચ માળા પણ હાથમાંથી છૂટી ગઈ હશે! પૂ. શ્રી 'મા' તો શું હસે! શું હસે? જેમ લગનની જાન જાય ત્યારે જેવી રીતે ફટકડા ફૂટે તેમ પૂ. 'મા' અમોને બધાને લઈને ગયાં તો વાદળોએ પૂ. શ્રી 'મા'નું ગગડાટ સાથે સ્વાગત કર્યું.

પૂ. શ્રી 'મા'ની ઈચ્છા નદીમાં ઉતરવાની હતી. છેક કિનારા પાસે બેસવું હતું પરંતુ પાટિયાં ઊંચકીને બાળકો દોડાદોડ કરે તે પસંદ ન હોવાથી પાટિયા પર ચાલવાની પૂ. 'મા'એ ના કહી. તેથી બધા બાળકોએ પૂ. શ્રી 'મા' માટે રસ્તો બનાવી દીધો. સુગ્રીવે વાનરસેના સાથે શ્રી રામ માટે આખો સેતુ તૈયાર કર્યો હતો તો અમે પૂ. 'મા' માટે જરા નાનો રસ્તો બનાવી આનંદ માણ્યો! પૂ. 'મા'—પ્રભુનો જયકાર હો!

અધ્યાત્મમાં એકવાર વાંચ્યું હતું કે, હરિદ્વારમાં પૂ. 'મા' બધા ભક્તોને જપ કરાવે ને પછી જેને ઊંધ આવે તેને પાણી છાંટીને જગાડે. ત્યારે થાય કે એ બધા જીવો કેટલા ભાગ્યશાળી, મારા નસીબમાં આવો લહાવો ક્યારે આવશે? પણ પૂ. 'મા'એ આજ એ ઈચ્છા પણ પૂરી કરી! નિર્જળા ઉપવાસ પણ જીવનમાં પહેલી વાર કરાવ્યો. આજનો દિવસ મારા માટે ધન્ય બની ગયો. પૂ. 'મા'—પ્રભુનો જય હો, જય હો, જય હો.

જય કૃપાળુ 'મા'.

* પ્રાર્થના સર્વોત્તમ સાધન *

પ્રાર્થનાના સાધનપર જેટલો પણ ભાર મૂકીએ એટલો ઓછો છે. પ્રાર્થનાનું સાધન સંસ્કૃતિના ઉષ્કાળથી શરૂ થયેલું છે. મોટા મોટા ભક્તોએ એમનાં કેટલાંક પદો કે ભજનોના રૂપમાં એમના અંતરના ભાવોની અભિવ્યક્તિ કરીને પરમાત્માની પ્રાર્થનાઓ જ કરી છે. પ્રાર્થના સહજ રીતે થવી જોઈએ. પ્રાર્થના શ્લોકના રૂપમાં, ભજન કે ગીતના સ્વરૂપમાં, પોતાની ભાષામાં બોલીને અથવા મૂક રીતે મનમાં જ કરી શકાય, પરંતુ એ કરાવી જોઈએ સ્વાભાવિક રીતે. પ્રાર્થનાથી મન એકાગ્ર થાય છે, માનસિક શાંતિ મળે છે, અંતર ભાવમય બને છે. પ્રાર્થનાથી ધ્યાન અને જ્ઞાન આપોઆપ આવે છે. હૃદય સંવેદનશીલ અને ભાવવિભોર બનતાં ભાવસમાધિની પ્રાપ્તિ આપોઆપ થાય છે. આત્મજ્ઞાનની આકાંક્ષા હોય તો તે પણ ઈશ્વરકૃપાથી આપોઆપ મળી રહે છે. શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહંસદેવ જગદંબાને રોજ પ્રાર્થના કરતા કે 'મા વેદોમાં, ઉપનિષદોમાં, ગીતા, રામાયણાદિ પુરાણ ગ્રંથોમાં જે કંઈ કહ્યું છે તેનું રહસ્ય મા તું જ બતાવી દે. મારામાં જ્ઞાન, ભક્તિ, યોગ, જપ, તપનો છાંટોય નથી. તારી અહતુકી કૃપાનો જ મારે આધાર છે.' આવી પ્રાર્થનાને કારણે એમના શ્રીમુખમાંથી આત્મજ્ઞાનનાં જે અસાધારણ રહસ્યો નીકળતાં એમને સાંભળીને એ જમાનાના મોટા મોટા પંડિતો અને વિદ્વાનો આશ્ચર્યચકિત થઈ જતા. પ્રાર્થનાથી પરમાત્મા સદા રક્ષા કરે છે ને શાંતિ આપે છે.

યોગેશ્વરજી

* સમાધિ *

સમાધિની સિદ્ધિ થવાથી સૌથી પહેલાં તો આત્મદર્શન થાય છે. એ થવાથી પરમશાંતિની પ્રાપ્તિ થાય છે; જે શાંતિની દરેક જીવ ઝંપના કરે છે અને સાધક જેને માટે સાધનાનું આલંબન લે છે, તે શાંતિ સમાધિના પરમ પ્રદેશમાં પ્રવેશ કરવાથી સહજ બને છે. શરીરથી અલગ આત્માની અનુભૂતિ પણ શરીર જ કરાવી આપે છે. આ ઉપરાંત કેટલીક વિશેષ શક્તિઓની પ્રાપ્તિ જેને સિદ્ધિ કહેવામાં આવે છે તેની પ્રાપ્તિ પણ વિકાસના ક્રમના પરિણામરૂપે સ્વાભાવિક રીતે જ થઈ રહે છે. સમાધિ સિવાય આત્મદર્શન કરી શકશો જ કેવી રીતે? આત્મદર્શન માટે તમારી પાસે બીજું સાધન જ કયું છે? આત્મદર્શનની અભિલાષાવાળા સાધકે ધ્યાન કે ધારણાની અંતરંગ સાધનાનો આધાર લઈને, સમાધિસુધી પહોંચવું જ જોઈએ, કેમ કે સમાધિ જ એક માત્ર એવું સાધન છે જે દ્વારા હૃદય પ્રદેશમાં રહેલા પરમાત્માની સાથે સીધો સંબંધ બાંધી શકાય. અંતરંગ સાધનાની ઉપેક્ષા કરીને, કેવળ પુસ્તકોનું પારાયણ કરવાથી, કે ગમે તેટલી કુશાગ્ર બુદ્ધિદ્વારા પણ આત્માને સમજવા-સમજાવવાથી, પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર નહીં થઈ શકે, ને પરમાત્માનું રહસ્ય પણ હાથમાં નહીં આવી શકે. જે પરમશાંતિની ઝંપના છે તે પરમશાંતિ પણ દૂર જ રહેશે. મન તથા ઈન્દ્રિયોની ગુલામીમાંથી મુક્તિ મેળવીને મન અને ઈન્દ્રિયોની પારના પ્રદેશમાં માણસ સ્થિતિ કરે ત્યારે જ તે પરમાત્માદર્શી બની શકે છે, અને પરમશાંતિનો ઉપભોગ પણ ત્યારે જ કરે છે. યોગેશ્વરજી